

học từ lớp 1 đến lớp 4. Với cấp II, có lớp 5 ở Chợ Mới; lên lớp 6 và lớp 7 thì theo học tại thị xã Bắc Kạn. Phong trào Bình dân học vụ vẫn được Chi ủy Hiệp Hòa quan tâm chỉ đạo. Năm 1958, khi hai xã Việt Thắng và Bình Văn được công nhận thanh toán mù chữ¹ đã có tác động đến phong trào Bình dân học vụ của Hiệp Hòa. Cán bộ, đảng viên và nhân dân trong xã tích cực thi đua để thanh toán mù chữ theo từng xóm. Tuy nhiên, từ cuối năm 1958 sang đầu năm 1959, bệnh cúm phát triển tràn lan, nên cũng ảnh hưởng đến tinh thần học tập của quần chúng trong xã.

Công tác chăm sóc sức khỏe nhân dân được Chi ủy Hiệp Hòa quan tâm chỉ đạo. Phong trào vệ sinh phòng bệnh trong xã được duy trì đều đặn. Năm 1957, dịch chuột chết ở một số địa phương thuộc tỉnh Thái Nguyên lan sang các xã của huyện Bạch Thông, trong đó có Hiệp Hòa. Ở những cánh đồng, bờ ruộng, bụi cây trong xã, đâu đâu cũng thấy chuột. Nhận thấy những hiểm họa mà loài gặm nhấm này gây ra cho sức khỏe người dân địa phương, Huyện ủy Bạch Thông đã ban hành Chỉ thị số 03-CT/HU ngày 12/8/1957 về đề phòng sự nguy hiểm của bệnh dịch chuột. Thực hiện chỉ thị của Huyện ủy, Chi bộ xã Hiệp Hòa đã chỉ đạo các tổ chức đoàn thể trong xã vận động nhân dân thường xuyên quét dọn nhà cửa sạch sẽ, những đồ dùng chăn màn, quần áo giữ

¹ Huyện ủy Bạch Thông, Báo cáo số 01-BC/Bạch Thông, tháng 3/1959 về tình hình công tác tháng 1-2 năm 1959 của Huyện ủy Bạch Thông.

gìn cẩn thận, không cho chuột lợi dụng làm tổ. Nhân dân trong xã được hướng dẫn diệt trừ chuột bằng mọi hình thức (trừ việc đánh bả thuốc độc), khi thấy chuột chết thì đào hố sâu đem chôn ngay, trước khi lấp đất thì rắc qua một lớp vôi bột, nếu không có vôi thì lấy gio vè rắc để diệt vi trùng, không mó tay vào chuột chết. Nhờ sự chỉ đạo kịp thời của tổ chức cơ sở Đảng Hiệp Hòa và sự nỗ lực của nhân dân trong xã, dịch chuột từng bước được khống chế, vừa đảm bảo sức khỏe của người dân, vừa góp phần ổn định tư tưởng, giúp người dân khỏi hoang mang, duy tâm, cúng bái.

Công tác nghĩa vụ quân sự được cấp ủy, chính quyền Hiệp Hòa chỉ đạo tiến hành một cách tích cực. Đến tháng 3/1959, Hiệp Hòa đã biên chế song lực lượng dân quân.

Hệ thống chính trị được củng cố qua các năm. Năm 1959, theo tinh thần chỉ thị của Khu ủy, Huyện ủy Bạch Thông tổ chức hai đợt chỉnh huấn. Mỗi đợt, cấp ủy Hiệp Hòa đều cử cán bộ, đảng viên tham dự. Nội dung chỉnh huấn xoay quanh ba vấn đề cơ bản: Một là, tình hình và nhiệm vụ cách mạng đã chuyển biến với cách mạng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc, cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân ở miền Nam. Hai là, nhiệm vụ cải tạo kinh tế tiểu nông là cấp thiết và do quần chúng yêu cầu, muốn cải thiện đời sống cho nhân dân thì phải đẩy mạnh sản xuất và hợp tác xã. Ba là, vai trò, trách nhiệm của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới. Sau cuộc chỉnh huấn, công tác xây dựng Đảng ở Hiệp

Hòa có bước phát triển mới. Tư tưởng cầu an, xin nghỉ, xin thôi việc, muốn làm ăn cá thể của cán bộ đảng viên đã được hạn chế. Trong những năm 1955 - 1960, nhiều công tác dồn dập, cán bộ thì ít, nhưng Ban Chi ủy Hiệp Hòa đã đoàn kết, nhất trí, tích cực chỉ đạo các mặt công tác đem lại hiệu quả.

Các đoàn thể quần chúng phát huy vai trò phối hợp trong quản trị các mặt công tác ở địa phương. Mặt trận tuyên truyền giải thích cho các tầng lớp nhân dân trong xã hiểu rõ sự chuyển biến của các giai đoạn quá độ tiến lên chủ nghĩa xã hội và những chủ chương chính sách của Đảng và Chính phủ.

Qua ba năm cải tạo và phát triển kinh tế - xã hội (1958 - 1960), dưới sự lãnh đạo của Chi bộ Đảng, diện mạo Hiệp Hòa đã từng bước đổi khác. Tinh thần và kinh nghiệm của ba năm khôi phục cải tạo kinh tế - xã hội là tiền đề quan trọng để cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc Hiệp Hòa bước vào thực hiện kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961 - 1965).

Tháng 5/1961, Quốc hội đã ban hành Nghị quyết thông qua kế hoạch phát triển kinh tế quốc dân 5 năm lần thứ nhất (1961 - 1965) do Chính phủ xây dựng. Kế hoạch 5 năm lần thứ nhất nhằm phấn đấu xây dựng bước đầu cơ sở vật chất và kĩ thuật của chủ nghĩa xã hội, thực hiện một bước công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa, hoàn thành công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa, tiếp tục đưa miền Bắc tiến

nhANH, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội. Việc thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế quốc dân 5 năm lần thứ nhất sẽ phát huy những thắng lợi đã giành được, khắc phục các khó khăn, tập trung sức giải quyết yêu cầu cơ bản nhất là xây dựng cơ sở vật chất và kĩ thuật của các ngành kinh tế quốc dân, trước hết là các ngành công nghiệp và nông nghiệp. Từ đó, thúc đẩy lực lượng sản xuất phát triển thêm một bước, củng cố và hoàn thiện quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa, ra sức phát triển sản xuất công nghiệp và nông nghiệp, nâng cao năng suất lao động xã hội để tăng tích lũy vốn cho sự nghiệp công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa, cải thiện từng bước đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân, củng cố miền Bắc về mọi mặt, làm cơ sở vững chắc cho cuộc đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Bám sát chủ trương của Trung ương và căn cứ vào tình hình đặc điểm của địa phương, Chi bộ xã Hiệp Hòa đã xác định nhiệm vụ cụ thể của địa phương trong 5 năm (1961 - 1965) là phát triển sản xuất nông, lâm nghiệp theo hướng toàn diện, mạnh mẽ và vững chắc, lấy sản xuất lương thực làm khâu chính, trên cơ sở đó phát triển cây công nghiệp, chăn nuôi và nghề rừng cùng các nghề phụ khác, nhằm phát triển văn hóa xã hội, nâng cao dân trí.

Trong nông nghiệp, cấp ủy Hiệp Hòa xác định củng cố và phát triển hợp tác xã là nhiệm vụ trọng tâm. Từ năm

1963 đến năm 1965, qua hai lần cải tiến quản lý hợp tác xã nông nghiệp, cán bộ các hợp tác xã Hiệp Hòa được học tập, bồi dưỡng nhiệm vụ quản lý sản xuất, quản lý nhân lực, tài vụ... Các Ban quản trị được bổ sung về số lượng, củng cố về chất lượng. Sau ba năm cải tạo xã hội chủ nghĩa, một số hợp tác xã ở Hiệp Hòa đã bước đầu làm ăn ổn định, có hiệu quả, từ đó tiến lên thành lập hợp tác xã bậc cao.

Dưới sự lãnh đạo của cấp ủy, mặc dù còn nhiều khó khăn do phương thức sản xuất lạc hậu; lũ lụt, hạn hán, sương muối, sâu bệnh gây hại, nhưng Ủy ban hành chính xã đã tích cực, chủ động xây dựng kế hoạch sản xuất, định mức công điểm, giống, phân bón, sản lượng cho từng loại đất, loại cây trồng, giao khoán cho các hợp tác xã; đồng thời động viên thi đua giữa các đội sản xuất. Từ đó, nhân dân các dân tộc trong xã đã nỗ lực hoàn thành các kế hoạch gieo trồng. Việc cải tiến, áp dụng các biện pháp kỹ thuật vào sản xuất, như làm và dùng phân bón đúng kỹ thuật, cấy dầy, cấy chằng dây thẳng hàng, đưa giống lúa mới Nam Ninh vào gieo trồng trong vụ chiêm năm 1961 được triển khai đến các thôn xóm. Cùng với lúa nước, diện tích hoa màu cũng không ngừng tăng lên. Để đảm bảo tưới tiêu cho sản xuất, công tác thủy lợi được chú trọng. Hệ thống mương, phai được làm mới đảm bảo chủ động tưới nước, tiêu nước cho đồng ruộng.

Cùng với trồng trọt, Chi bộ xã Hiệp Hòa chỉ đạo phát triển chăn nuôi, đặc biệt là chăn nuôi gia súc, nhằm góp phần bảo đảm sức kéo, giải quyết phần lớn phân bón cho trồng trọt và cung cấp một phần thực phẩm cho nhân dân địa phương.

Mỗi hợp tác xã ở Hiệp Hòa đã tận dụng điều kiện thuận lợi về sức người, về nguyên liệu và dựa vào phát triển sản xuất nông nghiệp mà phát triển những ngành, nghề thủ công nghiệp thích hợp và cần thiết theo thời vụ. Từ đó, thủ công nghiệp ở Hiệp Hòa đã trở thành một ngành hỗ trợ cho sự phát triển của sản xuất nông nghiệp.

Về công tác xây dựng Đảng, Đảng bộ huyện Bạch Thông chủ trương công tác củng cố xây dựng Đảng là một công tác thường xuyên, nhất là công tác xây dựng chi bộ, làm cho cán bộ đảng viên thực sự là hạt nhân lãnh đạo phong trào.

Quán triệt tinh thần đó, trong những năm cuối thập niên 50 đầu thập niên 60, trải qua hai thế hệ Bí thư (đồng chí Âu Đình Bang, đồng chí Hoàng Hữu Huỳnh), Chi bộ xã Hiệp Hòa thường xuyên cử các đồng chí trong Chi ủy dự các lớp bồi dưỡng về phương pháp lãnh đạo chính quyền và đoàn thể do huyện Bạch Thông, do tỉnh Bắc Kạn tổ chức. Từ đầu năm 1963, Chi bộ xã Hiệp Hòa hưởng ứng tích cực cuộc vận động xây dựng "chi bộ bốn tốt" do Trung ương Đảng phát động. Theo đó, Chi bộ phấn đấu đạt các tiêu chí: đảng viên phải gương mẫu trong mọi công việc, liên hệ chặt chẽ

với quần chúng, nội bộ thật sự đoàn kết, chấp hành tốt đường lối chính sách của Đảng, lãnh đạo sản xuất và chiến đấu; một lòng một dạ phục vụ nhân dân, đối với Đảng thì củng cố tốt và phát triển tốt. Để xây dựng chi bộ bốn tốt, mỗi đảng viên phải tốt. Qua một thời gian hưởng ứng cuộc vận động, với nỗ lực của tất cả đảng viên trong Chi bộ, Chi bộ xã Hiệp Hòa đã được củng cố một bước.

Trong những năm 1960 - 1965, bộ máy tổ chức chính quyền, đoàn thể của Hiệp Hòa nhanh chóng được kiện toàn. Cuối năm 1964, xã đổi từ tên Hiệp Hòa trở lại là Hòa Mục¹.

Với hệ thống chính trị được củng cố, kiện toàn, Hiệp Hòa đảm bảo giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn. Để thực hiện các nhiệm vụ an ninh - quốc phòng, cấp ủy, chính quyền xã coi trọng xây dựng, củng cố lực lượng dân quân, du kích, coi dân quân, du kích là lực lượng tin cậy, là công cụ chuyên chính của Đảng và chính quyền ở cơ sở.

Theo chỉ đạo chung của Tỉnh đội Bắc Kạn, lực lượng dân quân, du kích xã được xây dựng theo đơn vị hợp tác xã hoặc thôn bản. Mỗi đơn vị ít nhất có một trung đội. Trong trung đội có đảng viên trực tiếp làm công tác lãnh đạo và đông đảo đoàn viên tham gia. Hằng năm, các đơn vị dân quân, du kích được huấn luyện chính trị, quân sự từ 10 đến

¹ Bộ trưởng Bộ Nội vụ, Quyết định số 150-NV, ngày 12/5/1964 về việc *Sửa đổi tên một số xã của tỉnh Bắc Kạn*, tr.3.

15 ngày theo nội dung, chương trình của Tỉnh đội Bắc Kạn. Trong những năm 1961 - 1965, lực lượng dân quân, du kích của xã đã hoàn thành tốt nhiệm vụ vừa sản xuất, vừa bảo vệ sản xuất, nòng cốt, đi đầu trong phòng chống lũ lụt, chống hạn, làm thủy lợi, khai hoang, phục hóa... ở địa phương.

Giữa lúc quân và dân Hòa Mục đang ra sức thi đua thực hiện Kế hoạch Nhà nước 5 năm lần thứ nhất, ngày 07/02/1965 lấy cớ "trả đũa việc Quân Giải phóng miền Nam Việt Nam tiến công căn cứ Mĩ ở Pleiku", Mĩ chính thức phát động chiến tranh phá hoại đối với miền Bắc nước ta. Tháng 3/1965, Ban Chấp hành Trung ương Đảng họp hội nghị lần thứ 11 ra Nghị quyết về "Tình hình nhiệm vụ cấp bách trước mắt". Nghị quyết đã chỉ rõ âm mưu và hành động chiến tranh của đế quốc Mĩ làm cho nước ta từ chỗ nửa nước có chiến tranh, nửa nước có hòa bình nay trở thành cả nước có chiến tranh. Trong cuộc chiến tranh này, Miền Nam vẫn là tiền tuyến lớn, miền Bắc là hậu phương lớn. Về nhiệm vụ, Nghị quyết xác định: Tiếp tục xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, kết hợp chặt chẽ giữa xây dựng kinh tế và tăng cường quốc phòng, kiên quyết bảo vệ miền Bắc, đánh thắng cuộc chiến tranh phá hoại của địch. Nhiệm vụ cụ thể là kịp thời chuyển hướng nền kinh tế và tăng cường lực lượng quốc phòng cho kịp với sự phát triển của tình hình, tăng cường công tác phòng thủ bảo vệ miền Bắc, ra sức chi viện cho miền Nam.

Thực hiện Nghị quyết của Trung ương, để sẵn sàng đối phó với cuộc chiến tranh phá hoại bằng không quân của đế quốc Mỹ, Chi bộ xã Hòa Mục đã chủ trương tăng cường thêm một bước việc xây dựng lực lượng dân quân, du kích địa phương. Về mặt tổ chức, Ban Chỉ huy Xã đội Hòa Mục được củng cố, kiện toàn cán bộ. Đảng viên và đoàn viên thanh niên địa phương tham gia lực lượng dân quân, du kích ngày càng đông đảo. Nội dung huấn luyện lực lượng dân quân, du kích có sự thay đổi, tập trung vào các nhiệm vụ nhận dạng máy bay địch, máy bay ta; sẵn sàng chiến đấu đánh trả máy bay địch, phòng hỏa, cứu hỏa, cứu thương, cứu sập hầm,... Lực lượng dân quân, du kích Hòa Mục cùng với các địa phương khác dọc Quốc lộ 3 đã tổ chức xây dựng các trạm trực chiến, quan sát, báo động khi có máy bay Mỹ.

Các mặt hoạt động kinh tế - xã hội trên địa bàn dần chuyển sang thời chiến. Cán bộ, đảng viên và nhân dân Hòa Mục sẵn sàng bước vào thực hiện nhiệm vụ vừa sản xuất, vừa chiến đấu chống chiến tranh phá hoại bằng không quân của đế quốc Mỹ, chi viện chiến trường.

II. Lãnh đạo vừa sản xuất, vừa chiến đấu chống chiến tranh phá hoại bằng không quân của đế quốc Mỹ, chi viện chiến trường (1965 - 1975)

Thực hiện Nghị quyết số 111-NQ/TW ngày 10/4/1965 của Bộ Chính trị và Nghị quyết số 103 ngày 21/4/1965 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội, từ ngày 01/7/1965, hai tỉnh Bắc Kạn và Thái Nguyên chính thức sáp nhập thành tỉnh Bắc

Thái, đi vào hoạt động theo địa giới hành chính mới. Từ đây, Hòa Mục trở thành một đơn vị hành chính thuộc tỉnh Bắc Thái. Chi bộ xã Hòa Mục được đặt dưới sự chỉ đạo của Huyện ủy Bạch Thông và Tỉnh ủy Bắc Thái. Cùng với toàn tỉnh Bắc Thái, quân và dân Hòa Mục bước vào một thời kì mới: vừa sản xuất, vừa chiến đấu chống chiến tranh phá hoại bằng không quân của đế quốc Mỹ, chi viện chiến trường (1965 - 1975).

Tỉnh ủy chỉ thị cho các cấp ủy, các ngành phải làm tốt công tác đối phó đề phòng âm mưu địch, giảm được sự thiệt hại đến mức độ thấp nhất. Thi hành chỉ thị của Tỉnh ủy, tháng 5/1965, Thường vụ Huyện ủy Bạch Thông ban hành chỉ thị số 05 CT/BT “Về việc khẩn trương đề phòng với âm mưu địch hiện nay”. Quán triệt Chỉ thị của Huyện ủy, Chi bộ xã Hòa Mục xác định phải làm tốt việc bố trí lực lượng, tiến hành các biện pháp giữ vững trật tự an ninh trên địa bàn xã trong mọi tình huống. Để làm được điều đó, cấp ủy đã chỉ đạo tiến hành công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cho cán bộ đảng viên và nhân dân các dân tộc, tuyên truyền phổ biến, nêu cao tinh thần cảnh giác sẵn sàng chiến đấu, khắc phục tư tưởng hòa bình, cầu an dao động. Cấp ủy phân công cán bộ, đảng viên nắm bắt thật chắc tình hình tư tưởng của nhân dân, có những người nào hoang mang lo lắng thì kịp thời ổn định. Chi ủy chỉ đạo, kiểm tra lực lượng hậu bị, kiểm tra các kế hoạch phòng chống gián điệp biệt kích, phòng

không nhân dân, kế hoạch bảo vệ kho tàng. Công tác trị an được coi trọng. Cấp ủy, chính quyền xã nắm chắc biến động các loại đối tượng ở địa phương, kịp thời trấn áp bọn phản cách mạng, đập tan những luận điệu phản động, tuyên truyền gây hoang mang trong nhân dân.

Tháng 9/1965, máy bay Mỹ tăng cường đánh phá Hòa Mục và các địa bàn lân cận, gây nhiều thiệt hại. Ngày 05/9/1965, Mỹ huy động 16 máy bay, ném 41 quả bom phá xuống khu vực Kho Quân khí A3, nằm trên địa bàn xã Xuất Hóa. Ngày 08/9/1965, máy bay Mỹ ném bom xuống xã Nông Thượng, làm 7 người chết và bị thương. Tiếp theo, trong các ngày 10, 12, 14, 15/9/1965, Mỹ huy động 103 máy bay, ném 630 quả bom phá các loại từ 250 kg đến 1.000 kg xuống xã Xuất Hóa, phá hủy 95% Kho Quân khí A3.

Trước việc máy bay Mỹ tăng cường đánh phá, thực hiện chủ trương của tỉnh Bắc Thái, cấp ủy và chính quyền xã Hòa Mục tập trung chỉ đạo sơ tán cơ quan, trường học, người già, trẻ em ra khỏi các khu vực trọng điểm; tu sửa hệ thống hầm, hào phòng không đảm bảo chất lượng; củng cố và giao nhiệm vụ cụ thể cho các tổ, đội cứu thương, cứu hỏa, chống sập hầm.

Trong tổ chức chiến đấu chống chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ, công tác phòng không nhân dân có vai trò quan trọng. Đây là một bộ phận của chiến tranh nhân dân trên mặt đất đối không nhằm thực hiện phòng, tránh, đánh

trả các hành động xâm nhập, tiến công đường không của địch. Nhận thấy tầm quan trọng của công tác phòng không nhân dân, Tỉnh ủy Bắc Thái ra chỉ thị đẩy mạnh công tác phòng không nhân dân trên toàn tỉnh. Thực hiện chủ trương của Tỉnh ủy Bắc Thái, xã Hòa Mục đã đẩy mạnh công tác phòng không sơ tán, giãn dân ở những khu vực tập trung, tổ chức xây dựng hệ thống hầm hào, công sự chiến đấu, sẵn sàng đánh trả các cuộc tấn công bằng máy bay của kẻ thù.

Bước sang năm 1966, máy bay Mỹ tăng cường các hoạt động trinh sát, chuẩn bị đánh phá. Nghị quyết ngày 07/02/1966 của Tỉnh ủy Bắc Thái nêu rõ: “Năm 1966, địch sẽ đánh phá ác liệt hơn, mục tiêu đánh phá của chúng sẽ là Khu công nghiệp Thái Nguyên và các trọng điểm giao thông trên Quốc lộ 3 và Quốc lộ 1B. Nhiệm vụ của quân và dân trong tỉnh là phải lấy sẵn sàng chiến đấu và chiến đấu làm mục tiêu; phải tăng cường chuẩn bị để đối phó với chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ với quy mô ngày càng lớn và tính chất ngày càng ác liệt hơn. Tích cực củng cố căn cứ địa, chuẩn bị trận địa, sẵn sàng đánh thắng chiến tranh phá hoại của địch trong mọi tình huống”¹.

Ngày 26/4/1966, máy bay Mỹ đã bắn 15 quả đạn rốc két, tên lửa xuống khu vực Bản Áng, xã Thanh Bình (nơi ta

¹ Ban Chỉ huy Quân sự thành phố Thái Nguyên (2007), *Thành phố Thái Nguyên - Lịch sử kháng chiến chống xâm lược và xây dựng - bảo vệ Tổ quốc 1945 - 2000*, tr. 141.

và bộ đội Trung Quốc đang sửa chữa và nâng cấp Quốc lộ 3), làm 4 người chết và 23 người bị thương. Nhằm hạn chế thương vong về người xuống mức thấp nhất khi bị máy bay Mỹ đánh phá, dưới sự chỉ đạo của Huyện ủy, Ủy ban hành chính và Ban Chỉ huy Huyện đội các huyện Phú Lương và Bạch Thông¹, Chi ủy và Ủy ban hành chính xã Hòa Mục đã tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo công tác phòng không nhân dân. Dọc Quốc lộ 3 đoạn qua địa bàn xã, cứ cách 5 m đào một hố trú ẩn sâu 1,2 m tương đối kiên cố.

Hưởng ứng Lời kêu gọi chống Mỹ cứu nước ngày 17/7/1966 của Chủ tịch Hồ Chí Minh "Chiến tranh có thể kéo dài 5 năm, 10 năm, 20 năm hoặc lâu hơn nữa. Hà Nội, Hải Phòng và một số thành phố, xí nghiệp có thể bị tàn phá, song nhân dân Việt Nam quyết không sợ! Không có gì quý hơn độc lập, tự do. Đến ngày thắng lợi, nhân dân ta sẽ xây dựng lại đất nước đàng hoàng hơn, to đẹp hơn", Chi ủy Hòa Mục đã lãnh đạo quân và dân trên địa bàn thi đua lập công, quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược, hoàn thành xuất sắc các nhiệm vụ chiến đấu, phục vụ chiến đấu.

¹ Theo Quyết định ngày 25/3/1967 của Chính phủ, từ tháng 4/1967, địa giới hành chính của các huyện Phú Lương và Bạch Thông có sự thay đổi. Theo đó, thị trấn Chợ Mới và 9 xã: Nông Hạ, Nông Thịnh, Yên Đĩnh, Quảng Chu, Như Cố, Bình Văn, Thanh Bình, Yên Hân, Yên Cư sáp nhập vào huyện Phú Lương tỉnh Thái Nguyên; 6 xã Mai Lạp, Thanh Mai, Thanh Vân, Hòa Mục, Tân Sơn, Cao Kỳ thuộc huyện Chợ Mới ngày nay vẫn thuộc huyện Bạch Thông tỉnh Bắc Kạn.

Ngày 20/9/1966, máy bay Mỹ ném bốn quả bom phá xuống khu vực cầu Khuổi Luông thuộc địa bàn xã Nông Thịnh, làm một người bị thương nhẹ (là bộ đội Trung Quốc sang giúp ta sửa chữa và nâng cấp Quốc lộ 3). Ngày 03/10/1966, máy bay Mỹ ném 12 quả bom phá xuống cầu Hòa Mục, làm hỏng nhẹ một đoạn đường dẫn lên cầu. Trước tình hình đó, để đảm bảo an toàn giao thông vận tải trên địa bàn, cấp ủy, chính quyền và Ban Chỉ huy Xã đội xã Hòa Mục đã huy động nhân dân và lực lượng dân quân kịp thời sửa chữa, khắc phục hậu quả.

Đóng góp của cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc Hòa Mục trong chiến đấu và phục vụ chiến đấu đã góp phần vào thắng lợi chung buộc đế quốc Mỹ phải lùi bước, xuống thang chiến tranh. Từ ngày 31/3/1968, Mỹ tuyên bố ném bom hạn chế miền Bắc từ vĩ tuyến 20 trở ra. Ngày 01/11/1968, Mỹ ngừng hoàn toàn ném bom, bắn phá miền Bắc, kết thúc cuộc chiến tranh phá hoại bằng không quân và hải quân lần thứ nhất đối với miền Bắc.

Từ những năm tháng chiến đấu và phục vụ chiến đấu chống chiến tranh phá hoại cho đến ngày giải phóng hoàn toàn miền Nam, dưới sự lãnh đạo của Chi bộ Đảng, do đồng chí Vy Văn Linh làm Bí thư Chi bộ, nhân dân Hòa Mục luôn nỗ lực giữ vững sản xuất, phát triển văn hóa, chi viện sức người, sức của cùng đồng bào miền Nam đánh Mỹ, thống nhất đất nước.

Trong nông nghiệp, Hòa Mục tập trung đưa sản xuất đi dần vào thể ổn định. Cùng với việc đưa giống mới vào đồng ruộng, Hòa Mục tích cực cử cán bộ tham gia các lớp tập huấn do huyện tổ chức về kĩ thuật chăm bón, phòng trừ sâu bệnh, để về hướng dẫn lại cho nhân dân trong xã.

Tuy nhiên, trong những năm 1971 - 1972, sản xuất nông nghiệp của Hòa Mục gặp nhiều khó khăn. Năm 1972, số mạ gieo vụ đông xuân không đủ, do hợp tác xã bảo vệ mạ chưa tốt, chưa tận dụng hết mạ để cấy. Hợp tác xã Bản Chang để trâu phá mạ Nông nghiệp 8 mất 30 bung (3 ha). So với một số xã trong huyện, cây giống mới ở Hòa Mục còn ít, thời vụ lại có phần chậm trễ, chăm sóc bón phân không đầy đủ, mật độ khoảng cách cấy tuy có tiến bộ, chẳng dây thẳng hàng so với trước, nhưng so với yêu cầu của từng loại cây lúa còn chưa đạt, như vụ đông xuân năm 1972, nhân dân trong xã cấy lúa Nông nghiệp 8 mật độ 12-14 khóm/m² chưa đáp ứng yêu cầu. Thêm vào đó, nhiều diện tích ruộng trong xã lại thiếu nước do máy bơm không đưa được nước lên ruộng. Do đó, năng suất lúa bị ảnh hưởng.

Mặc dù bị địch ném bom, bắn phá, phong trào hợp tác hóa vẫn tiếp tục phát triển. Cuối năm 1971, Huyện ủy Bạch Thông có nghị quyết số 20 về mở đợt củng cố phong trào hợp tác xã sản xuất nông nghiệp, lâm nghiệp và thủ công nghiệp, nhằm ổn định phong trào hợp tác xã và phát triển sản xuất bảo đảm đời sống nhân dân, giữ vững và phát triển phong trào đi lên theo tinh thần các nghị quyết của Trung

ương và Nghị quyết số 15 của Tỉnh ủy Bắc Thái. Thực hiện Nghị quyết của Huyện ủy, hàng năm, cấp ủy Hòa Mục quan tâm chỉ đạo, giúp các hợp tác xã trên địa bàn thanh quyết toán phân phối ăn chia và tổ chức tổng kết, xây dựng phương hướng kế hoạch sản xuất. Các vấn đề khúc mắc về công điểm tài vụ, phân phối từng bước được giải quyết tốt. Mặc dù một số thời điểm có gặp khó khăn, như có hiện tượng tách nhỏ hợp tác xã hoặc xin ra (năm 1972, có bốn hộ ở Khuổi Nhàng xin ra), nhưng cấp ủy Hòa Mục đã tập trung mọi cố gắng để giải quyết từng bước nên phong trào hợp tác xã trên địa bàn vẫn được ổn định. Từ đó, hợp tác xã nông nghiệp toàn xã đẩy mạnh thâm canh, tăng vụ sản xuất lúa và hoa màu.

Bên cạnh trồng trọt, ngành chăn nuôi của Hòa Mục cũng được chú trọng phát triển. Bên cạnh việc đẩy mạnh chăn nuôi gia đình là chính, phong trào chăn nuôi tập thể đã được xây dựng. Đàn lợn tập thể năm sau luôn cao hơn năm trước. Qua các năm, việc chăm sóc che chuồng chống rét cho trâu bò có tiến bộ, vì thế số trâu bò, nhất là bê nghé sơ sinh chết vào mùa đông giá lạnh được giảm xuống rõ rệt. Tuy nhiên, các hợp tác xã chưa chú ý cải tạo đồi cỏ cho đàn trâu, bò, chỉ đưa vào đồi bãi cỏ tự nhiên như sườn đồi, ven sông suối hoặc khe núi để chăn dắt, bãi chăn hẹp lại thiếu cỏ nên đàn trâu bò hằng ngày ăn không no, sức khỏe phần nào bị giảm sút.

Do quán triệt Nghị quyết số 19 Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương Đảng và sự chỉ đạo từ huyện đến xã nên công tác bảo vệ rừng từng bước chuyển biến qua các năm. Các loại cây trồng có mõ, trúc, sáo, tre, mai,... Tuy vậy, một số thời điểm trên địa bàn xã vẫn còn hiện tượng phát phá rừng. Năm 1972, Hòa Mục cùng với các xã Dương Quang, Huyền Tung, Vi Hương, Tú Trĩ và Đôn Phong là những điểm nóng về phát phá rừng của huyện Bạch Thông; chỉ riêng 6 tháng đầu năm 1972, đã có 611 hộ phát với 119 ha. Người dân Hòa Mục đốt rẫy làm xảy ra cháy rừng thiệt hại 6 ha¹.

Công tác thu mua lương thực, thực phẩm được cấp ủy Hòa Mục quan tâm chỉ đạo. Tính trong toàn huyện, có những thời điểm công tác thu mua gặp nhiều khó khăn, cấp ủy Hòa Mục vẫn nỗ lực cùng chính quyền và các đoàn thể quần chúng kiểm tra chặt chẽ, đôn đốc thường xuyên. Năm 1971 - 1972, tốc độ thu nộp của hầu hết các xã trong huyện Bạch Thông khá chậm. Điều này được cho là do một số xã chưa nhận thức đầy đủ về tầm quan trọng của việc làm nghĩa vụ. Toàn huyện có 5 hợp tác xã hoàn thành 3 thu cả năm và 9 xã hoàn thành thuế. Hòa Mục là 1 trong 9 xã đã hoàn thành thuế đúng hạn, đảm bảo nghĩa vụ với Nhà nước. Hợp tác xã Đại Hòa của xã Hòa Mục là 1 trong 15 hợp tác xã

¹ Huyện ủy Bạch Thông, Báo cáo số 09-BC/BT ngày 13/8/1972.

của huyện Bạch Thông hoàn thành nghĩa vụ lương thực vụ đông năm 1971, đạt 99%¹.

Bên cạnh việc chỉ đạo giữ vững và phát triển sản xuất, Chi bộ xã Hòa Mục quan tâm chăm lo thực hiện chính sách phát triển văn hóa xã hội ở địa phương.

Trong những năm kháng chiến chống Mỹ, phong trào học tập văn hóa ở Hòa Mục tiếp tục được duy trì và phát triển. Phong trào học tập (dạy tốt, học tốt) được quan tâm lãnh đạo đúng mức. Các thôn vẫn duy trì một lớp học vỡ lòng, dạy chữ cho trẻ 6 tuổi. Trường cấp I của xã là nhà gỗ lợp tranh nửa, tường bằng phen nửa hoặc trát đất. Đầu mỗi năm học, xã lại huy động các tầng lớp nhân dân đem vật liệu đến sửa sang, làm lại những lớp học đã bị hư hỏng².

Theo chỉ đạo của Huyện ủy Bạch Thông, lấy trường học trên địa bàn làm nòng cốt, cấp ủy, chính quyền Hòa Mục đã mở cuộc vận động giáo dục, xây dựng nếp sống mới, xóa bỏ dần những phong tục, tập quán cổ hủ, lạc hậu. Thông qua cuộc vận động, tập tục tổ chức ma chay, cưới xin linh đình, tốn kém ở xã đã giảm nhiều. Phong trào văn hóa văn nghệ “tiếng hát át tiếng bom” thu hút đông đảo quần chúng, góp phần động viên nhân dân hăng hái, tích cực trong lao động sản xuất và nghĩa vụ chống Mỹ cứu nước.

¹ Huyện ủy Bạch Thông, Báo cáo số 03-BC/BT ngày 05/3/1972.

² Tư liệu do ông Đình Văn Cừ (thôn Bản Vọt, xã Hòa Mục) cung cấp.

Thời gian này, Hòa Mục đã có Trạm Y tế là một nhà gỗ lợp gianh nửa, cơ sở vật chất nghèo nàn. Trạm có một y sĩ là trạm trưởng, một y tá và một nữ hộ sinh¹. Đội ngũ cán bộ y tế ở Hòa Mục được tăng cường đã góp phần quan trọng vào việc phòng và chữa bệnh cho nhân dân các dân tộc trong xã. Năm 1966 - 1967, có tới 9 vụ dịch bệnh xảy ra trong toàn huyện Bạch Thông, nhưng nhờ sự chỉ đạo kịp thời của Đảng bộ cùng tinh thần trách nhiệm của cán bộ y tế, dịch bệnh được khống chế trên địa bàn xã. Ý thức phòng bệnh, dùng thuốc chữa bệnh của đồng bào các dân tộc trong xã được nâng cao.

Công tác an ninh quốc phòng được cấp ủy Hòa Mục đặc biệt quan tâm. Trong những năm 1965 - 1975, trên địa bàn xã không xảy ra vấn đề gì lớn về trật tự trị an. Việc tổ chức bảo vệ kho tàng cơ bản được làm khá tốt. Năm 1971, ở một số thôn xóm trong xã, có người ở huyện Phú Lương lén lút đến bắn mìn, lấy cá. Năm 1972, ở Mỏ Khang, một số người nghiện hút cũ lại tái diễn. Chính quyền xã đã kịp thời phát hiện, xử lý, ổn định lại các thôn xóm.

Những năm đầu thập niên 70, sự nghiệp kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của quân và dân ta bước vào thời kì mới với những chuyển biến mang tính quyết định. Để dốc sức cho chiến thắng, các địa phương trên cả nước phải thực hiện nhiều đợt tuyển quân lớn so với các năm trước. Thực

¹ Tư liệu do ông Đinh Văn Cư (thôn Bản Vọt, xã Hòa Mục) cung cấp.

hiện chủ trương của Tỉnh ủy Bắc Thái, dưới sự chỉ đạo trực tiếp của Huyện ủy Bạch Thông, cấp ủy, chính quyền Hòa Mục đã xác định công tác tuyển chọn, gọi công dân nhập ngũ là một trong những nhiệm vụ trọng tâm. Từ đó, hoàn thành tốt chỉ tiêu giao quân của các đợt tuyển quân.

Trong công tác xây dựng và củng cố hệ thống chính trị, chi bộ xã Hòa Mục xác định chỉnh đốn Đảng là một yêu cầu quan trọng đối với sự lãnh đạo của Chi bộ. Trong những năm 1965 - 1970, thực hiện hướng dẫn của Huyện ủy Bạch Thông, Chi bộ xã Hòa Mục tổ chức cho các cán bộ, đảng viên tích cực tham gia nghiên cứu học tập Nghị quyết các cấp. Trên cơ sở thẩm thấu chủ trương của Trung ương Đảng, của Tỉnh ủy Bắc Thái và Huyện ủy Bạch Thông về xây dựng, chỉnh đốn Đảng, Chi bộ xã Hòa Mục tăng cường xây dựng chi bộ vững mạnh, củng cố hoạt động của các đoàn thể nhân dân trong xã; từng bước hướng sự đổi mới này vào nhiệm vụ trọng tâm xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

Bước sang đầu thập niên 70, Huyện ủy Bạch Thông chủ trương đẩy mạnh công tác xây dựng Đảng. Tháng 9/1972, Huyện ủy Bạch Thông triệu tập hội nghị bàn về công tác xây dựng đảng và công tác lãnh đạo của đảng. Các Bí thư Chi ủy, Đảng ủy các cơ sở toàn huyện đều tham dự hội nghị này. Hội nghị đã thảo luận và quán triệt công tác xây dựng đảng là nhiệm vụ trọng tâm thường xuyên của

đảng, quán triệt vị trí của công tác xây dựng đảng nói chung và công tác lãnh đạo của đảng nói riêng trong các Chi bộ, Đảng bộ toàn huyện. Thời gian này, trải qua hai thế hệ Bí thư (đồng chí Âu Đình Ruyên, đồng chí Hà Hữu Nhân), cấp ủy Hòa Mục đã đẩy mạnh công tác xây dựng Đảng trong chi bộ, thông qua việc tổ chức học tập, quán triệt tinh thần các hội nghị của Huyện ủy đến cán bộ, đảng viên trong xã; tiến hành kiểm điểm công tác xây dựng đảng, đánh giá mặt mạnh, mặt yếu từ khi triển khai Nghị quyết số 195; thảo luận trong tổ chức cơ sở Đảng về 6 nguyên tắc và 3 phương châm công tác xây dựng đảng, từ đó đề ra biện pháp đưa sự lãnh đạo của tổ chức cơ sở Đảng vào đúng vị trí của mình. Tiếp đó, nhân các ngày kỉ niệm 19/8, 02/9, Hòa Mục là một trong số 13 tổ chức cơ sở Đảng của huyện Bạch Thông đã chỉ đạo triển khai đợt sinh hoạt chính trị từ trong Đảng ra quần chúng nhằm thực hiện tốt nhiệm vụ mới theo tinh thần các Nghị quyết của Bộ Chính trị Trung ương Đảng.

Thông qua chỉnh đốn Đảng, chất lượng Chi bộ và chất lượng đảng viên có chuyển biến tích cực. Kết quả phân loại tổ chức Đảng và đảng viên phản ánh đúng những điểm mạnh và hạn chế trong công tác xây dựng Đảng. Chi bộ làm tốt công tác bồi dưỡng kết nạp đảng viên, chú trọng nâng cao trình độ của đội ngũ cán bộ, đảng viên nhằm từng bước nâng cao năng lực lãnh đạo của Đảng. Cán bộ trong Chi ủy được tham gia nhiều lớp đào tạo, bồi dưỡng lí luận. Qua đó,

nắm bắt nhiều thông tin cần thiết về tình hình trong nước và quốc tế, những định hướng lớn của Đảng về chính trị, kinh tế, xã hội để triển khai ở địa phương.

Những thành tựu mọi mặt trong những năm chống chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ đã khẳng định sự vững vàng của Chi bộ đảng xã Hòa Mục. Kết quả của công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng là cơ sở để Chi bộ xã Hòa Mục có những bước tiến mới về tổ chức. Để nâng cao vai trò lãnh đạo toàn diện của Đảng đối với hoạt động của xã, đáp ứng nhiệm vụ trong giai đoạn mới, góp phần quyết định hiệu quả lãnh đạo, chỉ đạo thống nhất, toàn diện các mặt công tác của địa phương, góp phần hoàn thành tốt nhiệm vụ chính trị, năm 1974, chi bộ xã Hòa Mục được Huyện ủy huyện Bạch Thông quyết định cho thành lập Đảng bộ cơ sở. Cuối năm 1974, Đại hội Đảng bộ xã Hòa Mục lần thứ I nhiệm kỳ 1975 - 1977 được tiến hành. Đồng chí Lèng Văn Ngưu được bầu là Bí thư Đảng bộ đầu tiên.

Việc thành lập Đảng bộ xã Hòa Mục lên Đảng bộ cơ sở là một yêu cầu, đòi hỏi khách quan nhằm hướng tới mục tiêu kiện toàn tổ chức, nâng cao vị trí, vai trò của tổ chức cơ sở đảng. Dự kiến trong các năm tiếp theo, công tác phát triển đảng viên của Hòa Mục sẽ tiếp tục tăng về số lượng, đảm bảo yêu cầu về chất lượng. Do đó, việc thành lập Đảng bộ cơ sở của Hòa Mục là hoàn toàn đáp ứng được điều kiện

quy định của Điều lệ Đảng Cộng sản Việt Nam, phù hợp với cơ cấu tổ chức bộ máy và hoạt động của địa phương.

Cùng với công tác xây dựng Đảng, công tác xây dựng hệ thống chính quyền và đổi mới hoạt động của các đoàn thể quần chúng ở Hòa Mục cũng có những bước tiến. Năm 1971, cấp ủy Hòa Mục lãnh đạo tổ chức thành công cuộc bầu cử Đại biểu Quốc hội và Hội đồng nhân dân các cấp trên địa bàn xã. Ngày 11/4/1971, cử tri toàn xã đi bỏ phiếu bầu cử Đại biểu Quốc hội và Hội đồng nhân dân Khu tự trị Việt Bắc. Ngày 25/4/1971, cử tri toàn xã tiếp tục đi bỏ phiếu bầu Hội đồng nhân dân 3 cấp. Trong các ngày bầu cử, xã đều tổ chức treo cờ, căng khẩu hiệu, tổ chức các đội thiếu nhi đi cổ động cho ngày bầu cử. Nhân dân các dân tộc trong xã được tuyên truyền về ý nghĩa, tầm quan trọng của sự kiện chính trị, đã ăn mặc quần áo đẹp nô nức đi bỏ phiếu.

Ủy ban hành chính và các đoàn thể chính trị xã hội của xã liên tục được củng cố, kiện toàn. Thời gian này, Ủy ban hành chính Hòa Mục trải qua hai thế hệ chủ tịch là đồng chí Hà Hữu Tuyên và đồng chí Hoàng Văn Thuấn.

Năm 1971, sau Đại hội Hội Liên hiệp phụ nữ huyện Bạch Thông, Ban Chấp hành Hội Liên hiệp phụ nữ xã Hòa Mục được kiện toàn. Hội Liên hiệp phụ nữ huyện đã tiến hành lựa chọn, hướng dẫn 6 xã làm thí điểm triển khai học tập và xây dựng đạo đức người phụ nữ mới, trong đó có xã

Hòa Mục. Cán bộ Hội Phụ nữ từ cấp tổ trở lên đều tham gia học tập. Riêng trong hai tháng (tháng 4-5/1971), Hội Phụ nữ xã Hòa Mục đã tổ chức học tập cho 166 chị em, trong đó có 127 chị em đăng kí thực hiện người phụ nữ mới. Qua quá trình triển khai các phong trào, hoạt động của Hội Phụ nữ Hòa Mục đã đi vào nền nếp, tạo sức lan tỏa trong hội viên phụ nữ và cộng đồng dân cư.

Đoàn thanh niên xã xây dựng chương trình hành động qua các năm, phát động rầm rộ trong thanh niên các thôn xóm phong trào lao động sản xuất, làm phân, trồng cây, nhất là trong cơ quan và trường học.

Những kết quả trong việc giữ vững sản xuất, phát triển văn hóa, củng cố hệ thống chính trị, đặc biệt là việc nâng cấp từ Chi bộ lên Đảng bộ là tiền đề quan trọng để Hòa Mục tích cực tham gia chi viện sức người sức của cho chiến trường miền Nam.

Hưởng ứng lời kêu gọi của Trung ương Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh, từ năm 1965 đến 1975, nhiều người con quê hương Hòa Mục đã lên đường tòng quân, đi Thanh niên xung phong làm nhiệm vụ chiến đấu và phục vụ chiến đấu. Con em nhân dân các dân tộc xã Hòa Mục cùng con, em nhân dân các dân tộc huyện Bạch Thông vào bộ đội đã có mặt chiến đấu trên khắp các chiến trường, anh dũng hy sinh xương máu. Trong cuộc kháng chiến chống Mĩ, 98 thanh

niên con em Hòa Mục lên đường tòng quân. Hòa Mục có ba thương binh, 23 liệt sĩ. Những đóng góp của quân và dân Hòa Mục đã góp phần cùng quân, dân cả nước làm nên Đại thắng mùa Xuân năm 1975 lịch sử, giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước.

Chương III

ĐẢNG BỘ XÃ HÒA MỤC

TRONG THỜI KÌ 1975 - 1986

I. Lãnh đạo thực hiện kế hoạch 5 năm xây dựng chủ nghĩa xã hội (1975 - 1980)

Sau đại thắng mùa Xuân 1975, cả nước ta bước vào kỷ nguyên độc lập, thống nhất và quá độ đi lên chủ nghĩa xã hội. Tháng 9/1975, Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa III) triệu tập Hội nghị lần thứ 24 quyết định nhiệm vụ cách mạng trong thời kì mới. Hội nghị nêu rõ cả nước có chung nhiệm vụ cách mạng xã hội chủ nghĩa, nhưng trong thời kì đầu, do những đặc điểm riêng, cách mạng mỗi miền có những yêu cầu khác nhau.

Để xây dựng và phát triển đất nước, trước mắt phải hoàn thành thống nhất đất nước về mặt Nhà nước. Cuộc Tổng tuyển cử bầu Quốc hội chung cả nước (25/4/1976) thực hiện thống nhất đất nước về mặt Nhà nước là đợt sinh hoạt chính trị lớn của toàn Đảng, toàn dân. Thực hiện Chỉ thị số 228-CT/TW ngày 03/01/1976 của Bộ Chính trị về việc lãnh đạo cuộc Tổng tuyển cử bầu Quốc hội, Đảng bộ, chính quyền xã Hòa Mục đã lãnh đạo tuyên truyền, tổ chức cho nhân dân các dân tộc trong xã thực hiện quyền công

dân, tham gia bầu cử, góp phần vào thắng lợi chung của cuộc Tổng tuyển cử bầu Quốc hội.

Tháng 12/1976, Đảng Cộng sản Việt Nam tiến hành Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IV, thông qua Nghị quyết đổi tên Đảng Lao động Việt Nam thành Đảng Cộng sản Việt Nam, chỉ rõ sự tất yếu và tầm quan trọng của việc đưa cả nước đi lên chủ nghĩa xã hội. Trên tinh thần Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IV, tháng 4/1977, Đảng bộ tỉnh Bắc Thái tiến hành Đại hội đại biểu lần thứ II (vòng 2). Tiếp đó, tháng 10/1977, huyện Bạch Thông tiến hành Đại hội đại biểu Đảng bộ lần thứ IV (vòng 2). Đại hội đã thông qua Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ huyện khóa III, từ đó đề ra phương hướng nhiệm vụ đến năm 1980 là “Phấn đấu xây dựng huyện Bạch Thông trở thành huyện có cơ cấu kinh tế lâm, nông, công nghiệp phát triển toàn diện và giàu mạnh, bảo đảm tự túc lương thực, thực phẩm”.

Đối với Hòa Mục, trong giai đoạn thực hiện nhiệm vụ xây dựng cơ sở vật chất kĩ thuật của chủ nghĩa xã hội và chống Mĩ cứu nước, xã đã đạt được nhiều thành tích trên các mặt kinh tế - xã hội. Tuy nhiên, với nền kinh tế mang nặng tính chất tự cung, tự cấp và cơ chế quản lí cũ, lại chịu hậu quả từ hai cuộc chiến tranh chống xâm lược, sự phá hoại của các thế lực thù địch, nên bước vào thực hiện kế hoạch 5 năm (1976 - 1980), Hòa Mục nói riêng và huyện

Bạch Thông nói chung vẫn là địa phương nghèo, kinh tế chậm phát triển.

Để tăng cường chỉ đạo, giúp đỡ cơ sở về mọi mặt, sâu sát quần chúng, giải quyết kịp thời những khó khăn cho cơ sở, trong những năm 1976 - 1977, huyện Bạch Thông có chủ trương phân công các ngành ở huyện trực tiếp chỉ đạo xã. Huyện ủy ban hành Nghị quyết Số 274-NQ/BT phân công Phòng Kế hoạch chỉ đạo xã Hòa Mục. Thực hiện Nghị quyết số 274, cán bộ Phòng Kế hoạch đã có mặt tại Hòa Mục, thay mặt huyện bàn bạc với xã để giải quyết mọi mặt công tác ở xã đối với những việc mà Huyện ủy, Ủy ban hành chính huyện Bạch Thông đã có chỉ thị, nghị quyết.

Bắt tay vào thực hiện kế hoạch 5 năm (1976 - 1980), với sự hỗ trợ của Phòng Kế hoạch huyện Bạch Thông, cán bộ, đảng viên và nhân dân xã Hòa Mục đã phát huy sức mạnh tập thể, vượt qua khó khăn, ra sức khắc phục những yếu kém, từng bước đạt được thành tích quan trọng trên nhiều lĩnh vực.

Những năm 1975 - 1976, nhu cầu về lương thực để khôi phục kinh tế, công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa trong cả nước đòi hỏi rất lớn, rất cấp bách. Trong khi đó, dân số tăng nhanh, sản xuất lương thực tăng chậm chưa đáp ứng nhu cầu xây dựng đất nước và đời sống.

Trên toàn huyện Bạch Thông, đời sống nông dân trực tiếp sản xuất nông - lâm nghiệp cơ bản ổn định. Riêng cán

bộ công nhân viên Nhà nước và nhân dân phi sản xuất nông nghiệp thì khó khăn về lương thực. Trước tình hình khó khăn chung về lương thực, nhiều cán bộ, công nhân viên đã tích cực trồng rau, ăn độn thêm để đổi gạo sang tháng sau. Cán bộ công nhân viên Phòng Lương thực Bạch Thông đã có nhiều cố gắng phục vụ nhân dân, giải thích cho nhân dân về khó khăn chung của Nhà nước. Tuy vậy, một số ít cán bộ, công nhân viên, nhân dân chưa có nhận thức đúng đắn, suy giảm niềm tin vào chế độ, nói xấu chế độ xã hội chủ nghĩa. Thực hiện chỉ thị số 04-CT/BT ngày 11/8/1976 của Huyện ủy Bạch Thông, để góp phần giải quyết tình hình khó khăn về lương thực và kịp thời uốn nắn nhưng lệch lạc trong nhận thức của một bộ phận cán bộ công nhân viên, nhân dân đối với vấn đề lương thực, cấp ủy, chính quyền xã Hòa Mục đã tích cực chỉ đạo nhiều giải pháp cụ thể. Một mặt, Đảng ủy chỉ đạo, đôn đốc chăm bón lúa vụ mùa bảo đảm năng suất, sản lượng cao, chuẩn bị tốt cho vụ đông xuân 1976 - 1977. Mặt khác, tích cực tổ chức giáo dục cán bộ, đảng viên và nhân dân thấy được những khó khăn trong vấn đề lương thực sau chiến tranh, góp sức với Nhà nước giải quyết vấn đề lương thực. Với sự tuyên truyền, giáo dục của cấp ủy, chính quyền, cán bộ, đảng viên và nhân dân Hòa Mục đã triệt để thực hiện tiết kiệm lương thực; tận dụng đất đai của gia đình hoặc tạm mượn đất của hợp tác xã không

làm hết để trồng rau, ngô, khoai, sắn, tăng thêm phần lương thực cho gia đình.

Bám sát chỉ đạo của Huyện ủy Bạch Thông, trong kế hoạch 5 năm (1976 - 1980), Hòa Mục vẫn coi nông nghiệp là nhiệm vụ hàng đầu nhằm giải quyết vững chắc về lương thực. Thực hiện Nghị quyết số 33-NQ/TU của Tỉnh ủy Bắc Thái “về đẩy mạnh sản xuất, củng cố hợp tác xã”, sản xuất nông nghiệp ở Hòa Mục từng bước đi vào ổn định.

Những năm 1976 - 1980, sản xuất nông nghiệp thường xuyên gặp điều kiện thời tiết bất lợi. Đầu năm 1977, rét đậm kéo dài, giữa năm lại hạn hán; diện tích lúa chiêm xuân trên toàn huyện bị hạn 130 ha ở hầu hết các xã, nhưng nghiêm trọng nhất là Hòa Mục. Vụ mùa năm 1976 và vụ đông xuân 1976 - 1977 mất mùa;... Với tinh thần quyết tâm, bằng việc áp dụng các hình thức kĩ thuật gieo trồng mới cũng như thực hiện nghiêm túc chủ trương của các cấp lãnh đạo, Hòa Mục đảm bảo hoàn thành một số nội dung kế hoạch đề ra trong sản xuất nông nghiệp. Các giống lúa mới như Nông nghiệp 8, Bao thai lùn... được đưa vào sản xuất cả hai vụ. Hưởng ứng chiến dịch vụ mùa thắng lợi, năm 1977, Đảng bộ Hòa Mục đã phát động phong trào thi đua làm vụ mùa sôi nổi, thu hút đông đảo cán bộ, công nhân viên, học sinh tham gia: làm thủy lợi, làm phân bón và chuyển phân xuống ruộng, thu hoạch vụ mùa... Trong sản xuất đông xuân 1978 - 1979,

Hòa Mục được xác định là một trong 18 điểm thâm canh tăng năng suất và sản lượng lúa của huyện Bạch Thông

Nhằm hỗ trợ cho sản xuất nông nghiệp, xã đã phát động quần chúng làm phân bón, thủy lợi, giao thông nông thôn, nhưng phong trào chưa mạnh, kết quả đạt được thấp. Năm 1976, Hòa Mục cùng với Cao Kỳ là hai xã của huyện Bạch Thông còn thiếu nước cấy. Xã đã có một máy bơm (trong tổng số 17 máy bơm của toàn huyện), nhưng thường xuyên bị hỏng, không sử dụng được.

Hòa Mục có thế mạnh về lâm nghiệp. Nghề rừng có vị trí quan trọng trong cơ cấu kinh tế địa phương. Thực hiện Nghị quyết số 21-NQ/HU (1975) của Huyện ủy Bạch Thông là sớm đưa nghề rừng trở thành nghề sản xuất chính, trong năm 1975 - 1976, Đảng bộ Hòa Mục đã tập trung chỉ đạo phát triển nghề rừng, đạt được những kết quả quan trọng.

Ngày 05/4/1976, Hội đồng Chính phủ ra Nghị quyết số 61 về cuộc vận động tổ chức lại sản xuất, cải tiến một bước quản lý nông nghiệp, lâm nghiệp từ cơ sở theo hướng tiến lên sản xuất lớn xã hội chủ nghĩa. Ngày 08/6/1976, Ban Thường vụ Tỉnh ủy Bắc Thái ra Nghị quyết số 46 cụ thể hóa Nghị quyết của Chính phủ trong điều kiện địa phương. Tiếp đó, tháng 7/1976, Ban Bí thư ra thông tri về việc mở rộng quy mô Hợp tác xã nông nghiệp nhằm tạo bước chuyển biến trong sản xuất và đời sống của nhân dân. Quán triệt Nghị quyết của Hội đồng Chính phủ, chủ trương của Trung ương

Đảng, Ban Thường vụ Tỉnh ủy Bắc Thái và sự chỉ đạo trực tiếp của Huyện ủy Bạch Thông, Đảng bộ xã Hòa Mục đã lãnh đạo củng cố hợp tác xã về tổ chức, sản xuất và quản lý kinh tế. Tuy nhiên, quá trình củng cố chưa đem lại hiệu quả rõ rệt. Cho đến năm 1979, hợp tác xã Tân Khang xác định phương hướng sản xuất chưa rõ ràng nên vẫn chưa ổn định hoạt động sản xuất.

Tuy sản xuất nông nghiệp và đời sống nhân dân còn gặp nhiều khó khăn, Hòa Mục vẫn tích cực hưởng ứng cuộc vận động ủng hộ đồng bào miền Nam ổn định sản xuất và đời sống sau ngày mới giải phóng. Toàn huyện Bạch Thông đã ủng hộ 78 tấn thóc, 59 con trâu, bò và trên 3.800 đồng, trong đó có phần đóng góp không nhỏ của cán bộ và nhân dân Hòa Mục.

Trong phân phối lưu thông, công tác thu mua lương thực và các nông sản khác dần dần đi vào ổn định, nhất là về tổ chức, quản lý thu mua. Hòa Mục thực hiện tốt chủ trương tăng cường quản lý các sản phẩm trên cơ sở hợp đồng hai chiều nhằm cắt đứt quan hệ giữa người sản xuất với tiểu thương. Tính đến tháng 7/1977, Hòa Mục là một trong 12 xã của huyện Bạch Thông hoàn thành việc ký kết hợp đồng kinh tế hai chiều (cùng với các xã Dương Phong, Thanh Mai, Nguyên Phúc, Mai Lạp, Quân Bình, Huyền Tụng, Cẩm Giàng, Tân Tiến, Lục Bình, Sĩ Bình, Xuất Hóa). Hợp đồng kinh tế hai chiều giúp nhà nước nắm được nguồn hàng, đồng thời cũng

tạo điều kiện mở rộng các ngành nghề nông, lâm nghiệp, tạo thêm công ăn việc làm cho người dân trong xã. Mỗi quan hệ giữa nông dân với Nhà nước thêm gắn bó.

Đảng bộ Hòa Mục chú trọng chỉ đạo phát triển văn hóa - xã hội. Cơ sở vật chất các trường học được củng cố. Đội ngũ giáo viên các cấp được nâng cao cả về số lượng và chất lượng. Con em đồng bào dân tộc ở độ tuổi đi học của xã đều có điều kiện cấp sách đến trường. Khắc phục khó khăn, các nhà trường trên địa bàn hoàn thành chương trình kế hoạch giảng dạy và tổ chức tốt các kỳ thi tốt nghiệp cuối cấp.

Trong những năm cuối thập niên 70 của thế kỉ XX, Đảng bộ Hòa Mục vừa lãnh đạo phát triển sản xuất, vừa lãnh đạo sẵn sàng chiến đấu và phục vụ chiến đấu bảo vệ Tổ quốc. Khi nhân dân Việt Nam đang phải chống lại cuộc chiến tranh xâm lược biên giới phía tây nam, chủ nghĩa bá quyền - bành trướng trong giới cầm quyền Trung Quốc có động thái ủng hộ Khơ-me Đỏ, sau đó có những hành động khiêu khích, chống phá, xâm lấn và cô lập Việt Nam.

Đứng trước tình hình đó, ngày 11/01/1979, Huyện ủy Bạch Thông ban hành Chỉ thị số 02-CT/BT về "tăng cường đề cao cảnh giác sẵn sàng chiến đấu, giữ vững trật tự trị an xã hội trong tình hình mới". Thực hiện Chỉ thị của Huyện ủy, cấp ủy, chính quyền Hòa Mục đã tổ chức giáo dục cho cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc trong xã phải thường

xuyên đề cao cảnh giác, quản lý chặt chẽ hộ khẩu, kiểm soát chặt chẽ đối với người lạ mặt, kịp thời đập tan mọi âm mưu phá hoại của địch. Cùng với đó, xã tiến hành củng cố dân quân, du kích, củng cố tốt Ban Chỉ huy xã đội. Những nỗ lực của Đảng bộ và nhân dân Hòa Mục đảm bảo thường xuyên sẵn sàng chiến đấu và chiến đấu thắng lợi trong mọi tình huống.

Ngày 17/02/1979, Trung Quốc phát động cuộc chiến tranh xâm lược trên toàn tuyến biên giới phía bắc. Quân và dân ta, trực tiếp là quân dân 6 tỉnh biên giới phía bắc đã đứng lên chiến đấu ngoan cường để bảo vệ sự toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc.

Trong cuộc chiến đấu đó, Đảng bộ xã Hòa Mục đã ra sức động viên sức người sức của cùng đồng bào cả nước đập tan cuộc chiến tranh xâm lược ở biên giới phía bắc của Tổ quốc. Trong chiến đấu, con em các dân tộc xã Hòa Mục nói riêng và huyện Bạch Thông nói chung đã anh dũng hy sinh vì sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc.

Quán triệt Chỉ thị số 08 CT/BT ngày 03/3/1979 của Ủy ban nhân dân tỉnh Bắc Thái về việc đón tiếp, giúp đỡ đồng bào vùng có chiến sự đến sơ tán, thực hiện những chỉ đạo trực tiếp của Đảng bộ huyện Bạch Thông, nhân dân các dân tộc xã Hòa Mục đã đón tiếp đồng bào các dân tộc Cao Bằng đến tản cư. Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức đoàn thể trong xã đã động viên nhân dân nhường cơm, sẻ áo, giúp đỡ

đồng bào nơi ăn, chỗ ở, công việc làm và phương tiện sản xuất, sinh hoạt.

Cùng với chỉ đạo nhiệm vụ chiến đấu và phục vụ chiến đấu, công tác xây dựng tổ chức cơ sở đảng vẫn được Đảng bộ Hòa Mục coi trọng và duy trì thường xuyên. Giữa năm 1977, Đại hội Đảng bộ xã Hòa Mục lần thứ II được tổ chức. Đồng chí Hoàng Hữu Tính được bầu làm Bí thư Đảng bộ. Đại hội đã xác định những phương hướng, nhiệm vụ của Đảng bộ trong nhiệm kỳ 1977 - 1979, trong đó đặc biệt coi trọng công tác xây dựng Đảng.

Năm 1979, Ban Bí thư ban hành Chỉ thị số 72-CT/TW về "Kiểm điểm tư cách đảng viên theo nội dung tự phê ra quần chúng" và Thông tri số 91-TT/TW hướng dẫn việc tiến hành đợt tự phê bình và phê bình theo Chỉ thị số 72. Quán triệt chủ trương của Trung ương Đảng, Đảng bộ Hòa Mục đã tiến hành củng cố tổ chức đảng, quán triệt nhiệm vụ mới. Đây là lần đầu tiên từ sau ngày giải phóng, Đảng bộ Hòa Mục tiến hành vận động chỉnh đốn Đảng sâu rộng tới quần chúng, nhờ đó tạo điều kiện để tổ chức cơ sở Đảng gần dân hơn. Sau chỉnh đốn, cán bộ, đảng viên có chuyển biến rõ rệt trong nhận thức tư tưởng và hành động. Trên cơ sở đó, theo chỉ đạo của Huyện ủy Bạch Thông, các chi, đảng bộ cơ sở tiến hành Đại hội, bầu cấp ủy mới, tiến tới Đại hội Đảng bộ huyện khóa V.

Trong công tác phát triển Đảng viên, những năm 1975 - 1980, Đảng bộ Hòa Mục không phát triển được thêm đảng viên mới nào. Đảng bộ tiến hành phân loại, phát thẻ đảng viên theo Chỉ thị số 83 của Ban Bí thư Trung ương Đảng (26/11/1979). Việc bình xét, phân loại, phát thẻ đảng viên đã có tác dụng giáo dục đảng viên hiểu rõ vinh dự và trách nhiệm, nêu cao tinh thần phấn đấu rèn luyện phẩm chất chính trị, tư tưởng của đảng viên.

Sau cuộc Chiến tranh bảo vệ biên giới phía bắc của Tổ quốc, thực hiện Chỉ thị số 55-CT/TU của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về tổ chức Đại hội Đảng bộ các cấp, được sự chỉ đạo của Tỉnh ủy, Huyện ủy, ngày 01/02/1980, Đảng bộ xã Hòa Mục đã tiến hành Đại hội lần thứ III. Đại hội đã nghe Báo cáo chính trị khẳng định những thắng lợi to lớn của Đảng bộ và nhân dân các dân tộc Hòa Mục giai đoạn 1977 - 1979, đồng thời thảo luận phương hướng nhiệm vụ của Đảng bộ trong giai đoạn 1980 - 1982. Đại hội nhấn mạnh nhiệm vụ trước mắt là đẩy mạnh sản xuất, ổn định đời sống nhân dân, tăng cường bảo vệ Tổ quốc, khắc phục những mặt tiêu cực trong hoạt động kinh tế - xã hội. Đại hội đã bầu ra Ban Chấp hành Đảng bộ nhiệm kì 1980 - 1982 gồm 7 đồng chí: Hoàng Hữu Tính, Hoàng Văn Thuấn, Lèng Văn Thọ, Âu Đình Thoại, Lường Văn Sự, Dương Văn Nhượng và Âu Thị Niên. Đồng chí Hoàng Hữu Tính được bầu làm Bí thư Đảng ủy.

Tháng 4/1980, Đảng bộ huyện Bạch Thông tiến hành Đại hội khóa V. Đại hội xác định toàn huyện Bạch Thông tập trung sản xuất lương thực, thực phẩm, hàng tiêu dùng, hàng xuất khẩu, tổ chức lại sản xuất... khắc phục những mặt tiêu cực trong quản lý kinh tế và xã hội, tăng cường an ninh quốc phòng. Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Bạch Thông khóa V họp kỳ thứ nhất đã phân công các đồng chí trong Ban Chấp hành chỉ đạo, phụ trách các cụm, các xã. Theo đó, xã Hòa Mục cùng với Cao Kỳ, Tân Sơn và Xuất Hóa thuộc cụm III, do đồng chí Đỗ Đăng Kỳ - Thường vụ Huyện ủy làm cụm trưởng, Phòng Giao thông và Phòng Thống kê của huyện trực tiếp phụ trách xã Hòa Mục.

Thực hiện Chỉ thị số 13-CT/TU của Tỉnh ủy Bắc Thái về "Tăng cường công tác bảo vệ Đảng trong tình hình và nhiệm vụ mới", Đảng bộ Hòa Mục tích cực chỉ đạo đảm bảo sự vững mạnh của Đảng về chính trị, tư tưởng và tổ chức, chống bạo loạn ở địa phương trước những âm mưu, thủ đoạn của các lực lượng thù địch, chống phá cách mạng. Chỉ thị của Tỉnh ủy được quán triệt trong cấp ủy Đảng và đến tận từng đảng viên trong Đảng bộ đã góp phần nâng cao nhận thức chính trị trước tình hình, nhiệm vụ mới.

Trong xây dựng hệ thống chính quyền, năm 1979, Đảng bộ Hòa Mục đã lãnh đạo nhân dân trong xã chuẩn bị và tổ chức bầu cử Hội đồng nhân dân hai cấp (xã, huyện). Để cuộc bầu cử diễn ra tốt đẹp, xã đã tổ chức học tập cho cử

tri, niềm yết cử tri và ứng cử viên hai cấp. Đảng ủy xã chỉ đạo Hội đồng bầu cử phối hợp cùng giáo viên và lực lượng học sinh, thanh niên trong xã tổ chức cổ động, làm cho công tác bầu cử trở nên sôi nổi trong toàn xã. Ngày 29/4/1979 trở thành ngày hội toàn dân, đại đa số cử tri trong xã đã đi bầu cử. Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân xã được kiện toàn.

Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị xã hội đã ra sức lãnh đạo, xây dựng các phong trào cách mạng của quần chúng. Đoàn thanh niên nêu cao tinh thần “Sống chiến đấu, lao động và học tập theo gương Bác Hồ vĩ đại”, đẩy mạnh việc giáo dục và tập hợp mọi lực lượng tuổi trẻ, đi đầu trong các phong trào “tình nguyện vượt mức kế hoạch Nhà nước”, phong trào ba xung kích, sẵn sàng chiến đấu và phục vụ chiến đấu bảo vệ Tổ quốc. Hội Phụ nữ phát động chị em tham gia: “Phong trào phụ nữ mới xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”, phong trào “Học tập và làm theo tấm gương liệt sĩ Nguyễn Thị Hồng Chiên”,...

Như vậy, trong những năm 1976 - 1980, mặc dù tốc độ phát triển các mặt của Hòa Mục còn chậm, đời sống nhân dân còn những khó khăn, nhất là vấn đề lương thực. Nhưng Đảng bộ Hòa Mục đã nỗ lực vươn lên khắc phục khó khăn, giành nhiều thắng lợi quan trọng. Đời sống nhân dân trong xã từng bước được ổn định, kinh tế có bước phát triển, trị an xã hội được giữ vững, quốc phòng được củng cố, góp

phần làm thất bại âm mưu xâm lược của các thế lực thù địch, bảo vệ chủ quyền đất nước.

Với những kết quả đạt được trên các mặt công tác, năm 1980, xã Hòa Mục được tỉnh Bắc Thái tặng cờ thi đua và bằng khen. Huyện Bạch Thông được tỉnh công nhận là huyện hoàn thành kế hoạch Nhà nước 5 năm 1976 - 1980, được thưởng chân dung Hồ Chủ tịch và 5.000 đồng tiền mặt. Trong thành tích chung đó của toàn huyện, có phần đóng góp không nhỏ của cán bộ, đảng viên và nhân dân xã Hòa Mục.

II. Lãnh đạo phát triển kinh tế - xã hội, ổn định đời sống nhân dân (1981 - 1986)

Để lãnh đạo Hòa Mục phát triển kinh tế - xã hội, ổn định đời sống nhân dân trong những năm 1981 - 1986, tổ chức cơ sở Đảng của xã liên tục được củng cố, kiện toàn. Cùng với việc kiện toàn Đảng ủy, Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân xã nhiệm kỳ 1981 - 1983 cũng được kiện toàn lại. Năm 1981, thi hành chỉ thị số 114-CT/TW ngày 31/7/1981 của Ban Bí thư Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam về việc lãnh đạo cuộc bầu cử Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân các cấp huyện, xã, thị trấn, Đảng ủy xã Hòa Mục đã lãnh đạo tổ chức tốt cuộc bầu cử Hội đồng nhân dân ngày 15/10/1981, bảo đảm cho cuộc bầu cử đúng pháp luật nhằm tiếp tục thi hành Hiến pháp mới. Sau Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân được kiện toàn. Ủy ban nhân dân xã

Hòa Mục trong những năm 1981 - 1986 do đồng chí Hoàng Hữu Như làm Chủ tịch.

Tháng 12/1982, Đại hội đại biểu Đảng bộ huyện Bạch Thông khóa VI (vòng 2) được tiến hành. Đại hội xác định mục tiêu chung là phấn đấu đưa Bạch Thông trở thành huyện nông - lâm - công nghiệp phát triển, tự cân đối lương thực, thực phẩm, hàng tiêu dùng trên địa bàn huyện, từng bước có tích lũy, để xây dựng cơ sở vật chất kĩ thuật của chủ nghĩa xã hội, bảo vệ vững chắc địa phương và Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Trong những năm 1981 - 1986, các cấp ủy thường xuyên ban hành những Chỉ thị, Nghị quyết chỉ đạo kịp thời đối với tổ chức cơ sở Đảng và nhân dân Hòa Mục trong việc thực hiện các nhiệm vụ kinh tế - xã hội. Ngay từ đầu những năm 80, ngày 27/9/1980, Ban Thường vụ Tỉnh ủy Bắc Thái đã ban hành Nghị quyết số 02, Huyện ủy Bạch Thông ban hành Nghị quyết kì họp thứ 3 (khóa V) về việc tổ chức thực hiện: Đẩy mạnh sản xuất nông lâm nghiệp, hoàn thành nghĩa vụ đối với Nhà nước, tăng cường công tác an ninh chính trị và trật tự xã hội, củng cố quan hệ sản xuất, củng cố xây dựng Đảng vững mạnh và trong sạch, nhằm hoàn thành nhiệm vụ và chỉ tiêu kế hoạch Nhà nước những năm 1980 - 1981. Tiếp đó, Huyện ủy Bạch Thông ban hành Nghị quyết số 79-NQ/BT phát động phong trào thi đua Hoàn thành kế hoạch Nhà nước năm 1981 - 1982 để lập thành

tích chào mừng đại hội Đảng các cấp và Đại hội toàn quốc lần thứ V.

Các Nghị quyết, Chỉ thị của Tỉnh ủy, Huyện ủy là cơ sở để cán bộ, đảng viên và nhân dân xã Hòa Mục đoàn kết một lòng, phấn đấu thực hiện tốt các nhiệm vụ chính trị trong nửa đầu thập niên 80 của thế kỉ XX.

Năm 1981 - năm mở đầu thực hiện Kế hoạch Nhà nước 5 năm (1981 - 1985), Ban Bí thư Trung ương Đảng ban hành Chỉ thị số 100-CT/TW (ngày 13/01/1981) về "Cải tiến công tác khoán, mở rộng khoán sản phẩm đến nhóm và người lao động trong hợp tác xã nông nghiệp". Đây là một bước thay đổi từ hình thức khoán việc sang hình thức khoán sản phẩm, từ hình thức khoán tập thể sang hình thức khoán theo nhóm và người lao động (thực chất là khoán theo hộ gia đình). Chỉ thị số 100 của Ban Bí thư Trung ương Đảng đã tạo điều kiện cho người nông dân bước đầu giành được một phần quyền chủ động trong sản xuất nông nghiệp, gắn lao động của mình với kết quả cuối cùng. Do vậy, Chỉ thị số 100 có tác dụng làm cho người nông dân quan tâm hơn đến sản xuất. Việc thay đổi hình thức khoán đã mở ra một giai đoạn mới của quá trình nhận thức và đổi mới về con đường phát triển của nông nghiệp Việt Nam, là mốc quan trọng đánh dấu sự chuyển đổi từ cơ chế quản lí kinh tế tập trung quan liêu sang cơ chế quản lí kinh tế hạch

toán tự chủ¹. Kinh tế hộ gia đình được thừa nhận như một đơn vị kinh tế tự chủ.

Thực hiện Chỉ thị số 100 của Ban Bí thư Trung ương, huyện Bạch Thông đã mở Hội nghị và chia cụm tổ chức tập huấn công tác khoán sản phẩm cuối cùng đến nhóm người lao động cho 40 hợp tác xã ngay trong vụ đông xuân đầu năm 1981. Trong vụ này, huyện Bạch Thông chỉ đạo làm thí điểm 2/12 đội ở hợp tác xã Dương Quang để rút kinh nghiệm. Đến vụ mùa đã có 9 hợp tác xã vùng thấp trong huyện thực hiện khoán sản phẩm cuối cùng đến người lao động (hợp tác xã Mai Lạp, Thanh Mai, Nà Thoi, Nà Lốc, Dương Quang, Huyện Tụng, Cẩm Giàng, Nguyên Phúc, Tú Trĩ). Từ vụ Đông xuân 1981 - 1982, hợp tác xã Đại Hòa ở Hòa Mục mới triển khai. Các hộ gia đình nông dân trong xã Hòa Mục phấn khởi nhận khoán, mạnh dạn đầu tư thâm canh tăng năng suất, thúc đẩy sản xuất phát triển. Cùng đợt triển khai khoán sản phẩm với hợp tác xã Đại Hòa còn có các hợp tác xã Thanh Phong (Dương Phong), Tân Phong (Đôn Phong), Khuổi Cường (Nông Thượng), Nà Ngàng, Nam Hà (Hà Vĩ) và Lục Bình.

Trong chăn nuôi, đàn gia súc của Hòa Mục cơ bản ổn định, đảm bảo sức kéo trong sản xuất nông nghiệp và vận tải. Đàn lợn được quan tâm và đầu tư vốn, nhận được sự trợ

¹ Viện Sử học (1991), *Việt Nam 1975 - 1990, thành tựu và kinh nghiệm*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, tr.51.

giúp tích cực từ các trại giống của huyện, tận dụng chế độ khuyến khích của Huyện ủy về chăn nuôi quốc doanh, tập thể và hộ gia đình. Theo thống kê của huyện Bạch Thông, năm 1980, các trại lợn hợp tác xã ở Cao Kỳ, Hòa Mục, Thanh Mai và Vi Hương có khoảng 120 con. Kỹ thuật chăn nuôi đã có chú trọng, nhưng khâu thực hiện chưa thật bảo đảm, nên sức sống và sinh sản của lợn yếu, tăng trọng chậm so với chăn nuôi gia đình. Các đàn gia súc lớn như bò, trâu,... có sự phát triển, tuy nhiên chưa nhiều về số lượng. Chăn nuôi gà, vịt, ngan, ngỗng phát triển tích cực, góp phần giải quyết thực phẩm, cải thiện đời sống của đồng bào các dân tộc trong xã.

Thực hiện kế hoạch đề ra trong Đại hội Đảng bộ huyện khóa V và khóa VI là tập trung trồng mới 250 ha rừng, chăm sóc 1.000 ha rừng đầu nguồn, Đảng bộ Hòa Mục đã chỉ đạo nhân dân trong xã thực hiện kế hoạch trồng rừng. Một số hộ trong xã vừa trồng rừng vừa làm nông nghiệp, tiến hành trồng thử ba đồi mỡ với diện tích hơn 40 ha. Sau 4 năm, việc trồng rừng cho thấy hiệu quả.

Nghị quyết số 16 của Thường vụ Tỉnh ủy Bắc Thái được đưa vào thực hiện năm 1983 đã tiến hành giao khoán rừng, đất rừng cho tập thể và hộ gia đình quản lý kinh doanh. Công tác giao khoán được đẩy mạnh, thực hiện sâu rộng hơn nữa khi Ban Bí thư Trung ương ra chỉ thị về giao đất, giao rừng đến hộ nông dân (29/01/1985), củng cố và

tăng cường quan hệ sản xuất ở nông thôn miền núi, nâng cao đời sống của nhân dân vùng cao.

Việc thực hiện Nghị quyết Hội nghị lần thứ 8 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa V (6/1985) về giá - lương - tiền; Nghị quyết số 28 của Bộ Chính trị về bù giá vào lương; Nghị quyết số 19 của Tỉnh ủy Bắc Thái về xóa bỏ cơ chế quản lí hành chính quan liêu bao cấp, chuyển sang hạch toán kinh tế kinh doanh xã hội chủ nghĩa... được cấp ủy Hòa Mộc quan tâm chỉ đạo. Cấp ủy, chính quyền Hòa Mộc đã chỉ đạo tổ chức lại sản xuất, điều chỉnh lại định mức lao động, bố trí lại lực lượng lao động, sắp xếp lại bộ máy điều hành. Tuy nhiên, kết quả chưa mang lại sự chuyển biến rõ nét trong sản xuất kinh doanh ở địa phương.

Việc cải tạo quan hệ sản xuất tiếp tục được cấp ủy quan tâm chỉ đạo thực hiện. Trong những năm 1982 - 1983, Hợp tác xã do đồng chí Hoàng Hữu Tính làm Chủ nhiệm.

Xây dựng cơ bản có những tiến bộ nhất định. Thực hiện chủ trương của Huyện ủy Bạch Thông, Đảng bộ Hòa Mộc chỉ đạo nhân dân các dân tộc trong xã tiến hành làm mới, tu bổ sửa chữa các tuyến đường liên xã, tạo thành mạng lưới, kết nối giữa các xã lân cận. Cầu treo trong xã cũng được sửa chữa lại (năm 1981), tạo điều kiện thuận lợi cho giao thông và sản xuất kinh doanh, thúc đẩy kinh tế phát triển.

Hạ tầng thủy lợi được quan tâm đầu tư. Trên toàn huyện Bạch Thông, có ba lực lượng làm thủy lợi: đội chủ lực, đội 202 và đội 93. Đội thủy lợi chủ lực của huyện có 46 lao động, trong đó có 40 lao động trực tiếp; hai đội thủy lợi 202 ở xã Dương Quang và xã Cẩm Giàng có 57 đội viên và 4 đội thủy lợi 93 ở các xã Hòa Mục, Xuất Hóa, Mỹ Thanh, Quang Thuận có 72 đội viên. Xã Hòa Mục có đội thủy lợi 93 hoạt động theo thời vụ.

Trong phân phối lưu thông, qua các năm, công tác thu mua lương thực thực phẩm của xã Hòa Mục có những chuyển biến nhưng chưa ổn định. Về lương thực, năm 1980, tổng thu của toàn huyện Bạch Thông là 839.961 kg đạt 90,6% kế hoạch. Hòa Mục là một trong 9 xã của huyện Bạch Thông vượt chỉ tiêu được giao (vượt 3,8%). Song tiến độ nhập kho về lương thực đạt thấp. Năm này, thời tiết mưa nhiều, nhân lực tập trung làm mùa, nhưng nhiều cơ sở trong toàn huyện Bạch Thông vẫn tổ chức tốt việc nhập kho xong và gấn xong nghĩa vụ như: hợp tác xã Quyết Tâm Bắc Kạn, hợp tác xã Cao Kỳ, hợp tác xã Huyền Tung, Phương Thông, Hòa Mục, Dương Quang, Thanh Mai. Sang năm 1981, công tác thu mua của xã Hòa Mục lại đi xuống, không giữ được kết quả như năm 1980. Năm 1981, công tác huy động lương thực vụ hạ của toàn huyện Bạch Thông là 291.750 kg, đạt 56%. Các xã trong huyện chia ra ba nhóm: nhóm các xã hoàn thành nghĩa vụ vụ hạ (gồm Mỹ Thanh 140%, Nông

Thượng 135%, Thanh Mai, Bắc Kạn, Vi Hương 100%, Sỹ Bình, Vũ Muộn nộp đủ tương thay thóc); nhóm các xã khá (gồm Cẩm Giàng, Phương Thông, Lục Bình, Huyền Tung, Cao Kỳ, Tân Tiến); và nhóm các xã trắng. Cùng với Xuất Hóa, Đôn Phong, Quang Thuận, xã Hòa Mục thuộc nhóm các xã trắng. Nguyên nhân khiến Hòa Mục từ một xã có kết quả thu mua tốt (năm 1980) trở thành một xã có tỉ lệ thu mua lương thực thực phẩm thấp là do tổ chức thu nộp thiếu kiên quyết, khẩn trương, còn lúng túng về giá cả thu mua trước thời điểm và sau thời điểm, dẫn đến hiệu quả thu mua không như mong đợi.

Giáo dục, y tế và các mặt công tác xã hội được quan tâm chỉ đạo. Năm học 1980 - 1981, kết quả thi hết lớp 7 của toàn huyện Bạch Thông có 1.145/1.272 học sinh đỗ, đạt 89,9%. Trong đó, Hòa Mục là một trong 5 xã của huyện (cùng với Sỹ Bình, Vi Hương, Hà Vị và Cẩm Giàng) có tỉ lệ đỗ cao (đạt 100%).

Mạng lưới y tế tiếp tục được củng cố. Hằng năm, xã đã tổ chức tiêm phòng tả cho toàn dân, tiêm phòng bại liệt cho trẻ em trong độ tuổi. Năm 1981, tổ chức phun thuốc diệt muỗi cho tất cả các thôn xóm trong xã.

Trong công tác an ninh quốc phòng, Đảng ủy xã Hòa Mục bám sát Nghị quyết số 03 ngày 25/10/1982 của Bộ Chính trị về chống chiến tranh phá hoại nhiều mặt của kẻ thù và Nghị quyết số 02 của Tỉnh ủy Bắc Thái về phong trào

bảo vệ an ninh Tổ quốc, bảo vệ tài sản xã hội chủ nghĩa sau cuộc Chiến tranh bảo vệ biên giới phía bắc. Để bảo đảm trị an xã hội, cấp ủy Hòa Mục đã chỉ đạo củng cố các đoàn thể quần chúng. "Phong trào toàn dân tham gia bảo vệ an ninh Tổ quốc" được xây dựng rộng khắp. Công tác động viên tuyển quân về cơ bản được đảm bảo. Riêng năm 1981, huyện Bạch Thông tổ chức khám sức khỏe nghĩa vụ quân sự hai đợt cho 398 thanh niên, trong đó có 43 nữ, bao gồm cả cơ quan của tỉnh, Trung ương, trường học đóng trên địa bàn huyện. Trong hai đợt khám sức khỏe này, xã Hòa Mục không có người nào đến khám.

Hòa Mục là địa phương có Quốc lộ 3 chạy qua, công tác bảo đảm an ninh được chú trọng với nhiều hoạt động như đăng kí tạm trú, tạm vắng, truy quét văn hóa phẩm phản động, đòi truy tại các vùng trọng điểm, khám phá và phối hợp khám phá các vụ trọng án, giải quyết kịp thời đơn thư tố cáo, khiếu nại của nhân dân, dẹp các vụ gây rối trị an, xóa các ổ cờ bạc, buôn lậu.

Trong quá trình lãnh đạo thực hiện các nhiệm vụ kinh tế - xã hội, Đảng bộ Hòa Mục từng bước trưởng thành. Để chuẩn bị cho Đại hội Đảng bộ khóa VI (vòng 2) của huyện Bạch Thông, ngày 28/8/1982, Đại hội Đảng bộ xã Hòa Mục lần thứ IV được tiến hành. Đại hội đã bầu Ban Chấp hành Đảng bộ nhiệm kì 1982 - 1984 gồm 7 đồng chí: Lèng Văn Thọ, Hoàng Hữu Tính, Hoàng Trọng Doanh, Hoàng Hữu

Như, Âu Thị Niên, Dương Văn Nhượng và Lương Văn Sự. Đồng chí Lèng Văn Thọ được bầu làm Bí thư Đảng ủy.

Tháng 12/1983, Ban Thường vụ Tỉnh ủy Bắc Thái ban hành Chỉ thị số 06 "Về xây dựng tổ chức cơ sở Đảng trong sạch vững mạnh". Thực hiện chỉ thị của Tỉnh ủy, dưới sự chỉ đạo trực tiếp của Đảng bộ Bạch Thông, Đảng bộ Hòa Mục tiếp tục nâng cao chất lượng chi bộ và đảng viên, tiến hành học tập Nghị quyết Trung ương 4 khóa V. Thực hiện chủ trương của Tỉnh ủy Bắc Thái coi "năm 1985 là năm cơ sở, củng cố để tạo ra sự chuyển biến mạnh mẽ từ cơ sở", với sự hướng dẫn của Đảng bộ huyện Bạch Thông, Đảng bộ Hòa Mục đã đề ra kế hoạch chỉ đạo, củng cố và phát động trong toàn Đảng bộ phong trào thi đua, phấn đấu trở thành chi đảng bộ trong sạch vững mạnh.

Công tác cán bộ được Đảng ủy coi trọng. Tháng 8/1981, Hòa Mục đã cử cán bộ đi dự lớp bồi dưỡng cán bộ chủ chốt xã do Huyện ủy Bạch Thông mở.

Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân xã thực hiện tốt chức năng của mình. Thực hiện Chỉ thị số 36/CT-TW ngày 06/02/1984 của Ban Bí thư Trung ương Đảng, Chỉ thị số 10/CT-TU ngày 24/02/1984 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy Bắc Thái, ngày 06/5/1984, Đảng bộ xã Hòa Mục lãnh đạo cán bộ và nhân dân trên địa bàn tham gia cuộc bầu cử Hội đồng nhân dân hai cấp xã và huyện. Sau đó, Đảng bộ lãnh

đạo Hội đồng nhân dân xã kiện toàn Ủy ban nhân dân xã. Ủy ban nhân dân xã do đồng chí Âu Đình Hào làm Chủ tịch.

Cuối năm 1984, Đảng bộ xã Hòa Mục tổ chức Đại hội Đảng bộ lần thứ V nhiệm kì 1985 - 1987. Đồng chí Lèng Văn Thọ tiếp tục được tín nhiệm bầu làm Bí thư Đảng bộ. Đại hội đã tổng kết những kết quả Đảng bộ đạt được trong chặng đường 10 năm sau khi được thành lập Đảng bộ. Thực tiễn cho thấy trong 10 năm, thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội mà Nghị quyết Đại hội Đảng các cấp đề ra, Đảng bộ xã Hòa Mục ra sức chỉ đạo thực hiện đồng thời hai nhiệm vụ: vừa xây dựng chủ nghĩa xã hội, vừa đẩy mạnh phát triển kinh tế, phát triển văn hóa, sẵn sàng đối phó với mọi âm mưu chống phá của các thế lực thù địch, giữ vững trị an xã hội, củng cố quốc phòng an ninh, góp phần bảo vệ vững chắc vùng biên cương của Tổ quốc. Từ trong thực tiễn lãnh đạo, Đảng bộ Hòa Mục rút ra những kinh nghiệm quý báu, những bài học thành công và chưa thành công, làm cơ sở để Đảng bộ và nhân dân các dân tộc Hòa Mục vững bước vào chặng đường mới.

Chương IV

ĐẢNG BỘ XÃ HÒA MỤC TRONG THỜI KÌ 1986 - 2000

I. Lãnh đạo thực hiện đổi mới toàn diện trên các lĩnh vực kinh tế, văn hoá, xã hội (1986 - 1990)

Sau hơn 10 năm thực hiện hai nhiệm vụ chiến lược xây dựng và bảo vệ Tổ quốc (1975 - 1986), nhân dân ta đã đạt được thành tựu to lớn trên mọi lĩnh vực. Tuy nhiên, chúng ta cũng vấp phải rất nhiều khó khăn. Đất nước lâm vào tình trạng khủng hoảng trầm trọng. Mô hình kinh tế kế hoạch hóa tập trung là sức cản lớn cho sự phát triển kinh tế xã hội. Đổi mới là yêu cầu cấp bách, có ý nghĩa sống còn đối với chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, phù hợp với xu thế chung của thời đại. Tình hình đất nước đòi hỏi Đảng phải nhìn thẳng vào sự thật, nói rõ sự thật, đánh giá đúng thực trạng của đất nước. Từ đó, xác định mục tiêu và nhiệm vụ của cách mạng trong chặng đường trước mắt, đề ra chủ trương, chính sách đúng để xoay chuyển tình thế, đưa đất nước vượt qua khó khăn.

Để chuẩn bị cho việc tổ chức Đại hội Đảng các cấp, quán triệt sâu sắc quan điểm chỉ đạo của Trung ương là "nhìn thẳng vào sự thật, nói rõ sự thật, đánh giá đúng sự

thật", từ tháng 3/1986, tất cả các chi bộ, Đảng bộ cơ sở trong cả nước đã triển khai đợt sinh hoạt chính trị tự phê bình và phê bình trong Đảng. Thông qua đợt sinh hoạt chính trị, các tổ chức cơ sở đảng đã được củng cố, xây dựng tổ chức trong sạch vững mạnh, nâng cao đạo đức cách mạng, chống chủ nghĩa cá nhân, tăng cường đoàn kết, thống nhất từ trong tư duy, nhận thức, lý tưởng đến hành động cách mạng.

Sau đợt sinh hoạt chính trị đầu năm 1986, Đại hội Đảng các cấp lần lượt được tiến hành. Từ ngày 05 đến ngày 10/10/1986, Đảng bộ huyện Bạch Thông tiến hành Đại hội đại biểu lần thứ VII, nhiệm kỳ 1986 - 1988. Trên cơ sở phân tích sâu sắc những thành tựu, hạn chế và căn cứ vào điều kiện thực tế của địa phương, Đại hội đã xác định Đảng bộ và nhân dân các dân tộc Bạch Thông cần tập trung thực hiện các mục tiêu chủ yếu là: "Ra sức đẩy mạnh sản xuất, từng bước ổn định tình hình kinh tế xã hội, ổn định đời sống nhân dân. Xây dựng cơ cấu kinh tế lâm - nông - công nghiệp hợp lý. Tiếp tục xây dựng cơ sở vật chất kỹ thuật cho chủ nghĩa xã hội, củng cố hoàn thiện quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa phù hợp với lực lượng sản xuất phát triển, tăng cường củng cố quốc phòng và an ninh, tiếp tục chặn đứng và đẩy lùi các hiện tượng tiêu cực xã hội". Đại hội đã bầu Ban Chấp hành Đảng bộ huyện khóa VII gồm 33 đồng chí.

Tại kì họp thứ II, Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Bạch Thông đã phân công đồng chí Chu Minh Lê phụ trách cụm xã Cao Kỳ - Hòa Mục và phân công đồng chí Nguyễn Duy Đường trực tiếp phụ trách xã Hòa Mục.

Cũng trong tháng 10/1986, Đại hội Đảng bộ tỉnh Bắc Thái lần thứ V được tiến hành. Đại hội nghiêm túc đánh giá những thành tựu, hạn chế trong công tác lãnh đạo của Đảng bộ, đồng thời xác định phương hướng, nhiệm vụ chung của Đảng bộ trong những năm 1986 - 1991 với mục tiêu bao trùm là phấn đấu giành được sự ổn định toàn diện về kinh tế - xã hội.

Tháng 12/1986, Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VI diễn ra tại Hà Nội. Đại hội đã hoạch định đường lối đổi mới toàn diện, sâu sắc và triệt để, xác định nhiệm vụ trọng tâm của toàn Đảng, toàn dân trong những năm 1986 - 1991 là tập trung thực hiện ba chương trình kinh tế lớn: lương thực - thực phẩm, hàng tiêu dùng và hàng xuất khẩu. Đường lối đổi mới do Đại hội VI của Đảng Cộng sản Việt Nam đề ra đã đáp ứng được đòi hỏi bức thiết của đất nước và nguyện vọng của nhân dân. Nghị quyết Đại hội mở ra những định hướng lớn cho các cấp, các ngành, các địa phương tập trung khai thác mọi nguồn lực để sớm thoát khỏi khó khăn, đổi mới và phát triển.

Quán triệt tư tưởng đổi mới của Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VI, Đại hội Đảng bộ tỉnh Bắc Thái lần thứ V và Đại hội Đảng bộ huyện Bạch Thông lần thứ VII, giữa năm 1987, Đảng bộ xã Hòa Mục tổ chức Đại hội Đảng bộ lần thứ VI, nhiệm kì 1987 - 1989. Trên cơ sở đánh giá tình hình thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ xã lần thứ V, nhiệm kì 1985 - 1987, Đại hội thông qua phương hướng nhiệm vụ lãnh đạo của Đảng bộ nhiệm kì 1987 - 1989 và bầu Ban Chấp hành Đảng bộ xã khóa VI. Đồng chí Âu Đình Hào được bầu làm Bí thư Đảng ủy.

Thực hiện Nghị quyết Đại hội, cấp ủy, chính quyền và nhân dân Hòa Mục đã tập trung phát triển kinh tế, ổn định đời sống xã hội, củng cố an ninh quốc phòng và xây dựng hệ thống chính trị vững mạnh, từng bước đáp ứng các yêu cầu nhiệm vụ của tình hình mới.

Những năm đầu sau đổi mới, sản xuất nông nghiệp của Hòa Mục có tiến bộ về cơ cấu giống, mùa vụ. Thực hiện sự chỉ đạo của huyện Bạch Thông về giải quyết vấn đề cân đối lương thực, Hòa Mục đã thí điểm trồng cây ngô xuân trên chân ruộng một vụ, bước đầu đem lại kết quả.

Ngày 05/4/1988, Bộ Chính trị ra Nghị quyết số 10-NQ/TW về đổi mới quản lí kinh tế nông nghiệp. Quán triệt Nghị quyết số 10 Bộ Chính trị, ngày 11/5/1988, Huyện ủy Bạch Thông ra Nghị quyết số 83-NQ/BT cụ thể hoá, vận dụng chủ trương của Trung ương Đảng phù hợp với điều

kiện của huyện. Huyện ủy nhận định: “Qua 6 năm thực hiện Chỉ thị số 100-CT/TW về khoán sản phẩm đến nhóm và người lao động, sản xuất ở các hợp tác xã trong toàn huyện phát triển với tốc độ khá cả về trồng trọt và chăn nuôi, năng suất lúa trong những năm 1982 - 1987 so với năm 1981 tăng từ 1,5 đến 2 tạ/ha, sản lượng lương thực tăng từ 2.000 đến 3.000 tấn, đàn trâu cày kéo và trâu sinh sản của hợp tác xã tăng khá nhanh. Năm 1986, tăng 1.006 con so với năm 1981. Bên cạnh kinh tế tập thể, kinh tế gia đình cũng phát triển mạnh. Do sản xuất phát triển, đời sống của xã viên được ổn định, Nhà nước huy động nghĩa vụ lương thực khá, xã viên phấn khởi, nhất là ở những năm đầu mới nhận khoán, nhiều gia đình bỏ thêm công sức ra chăm sóc đầu tư thâm canh đạt được năng suất cao 40-50 tạ. Người sản xuất gắn bó với ruộng đất và các tư liệu sản xuất được giao khoán, điều đó khẳng định Chỉ thị số 100 đã đáp ứng yêu cầu, cấp bách của giai cấp nông dân tập thể, có tác dụng kích thích sản xuất phát triển. Tuy nhiên trong những năm gần đây, công tác khoán sản phẩm trong hợp tác xã bộc lộ thiếu sót, khuyết điểm ngay trong nhận thức và cả về tổ chức thực hiện nên đã gây nhiều mâu thuẫn, kìm hãm sức sản xuất”. Từ việc đánh giá thành tựu và hạn chế, Nghị quyết của Huyện ủy Bạch Thông đã xác định những chủ trương và biện pháp lớn về đổi mới cơ chế khoán sản phẩm trong hợp tác xã. Nghị quyết số 83 của Huyện ủy Bạch Thông là cơ sở

để cấp ủy, chính quyền Hòa Mục chỉ đạo công tác đổi mới cơ chế khoán sản phẩm trong nông nghiệp ở địa phương. Trên cơ sở Nghị quyết số 83, thực hiện sự chỉ đạo trực tiếp của Huyện ủy Bạch Thông, Đảng bộ xã Hòa Mục đã tăng cường sự lãnh đạo với các thôn xóm và các hợp tác xã nông nghiệp trên địa bàn, chỉ đạo cải tiến công tác dịch vụ kỹ thuật, tranh thủ nguồn vật tư Nhà nước cung ứng cho hợp tác xã trong điều kiện cho phép để giúp cho cơ sở sản xuất phát triển từng bước, kiện toàn bộ máy quản lý hợp tác xã, sức điều hành sản xuất và hạch toán kinh tế. Tuy nhiên, quá trình chỉ đạo, tổ chức còn nhiều lúng túng, chưa tạo được niềm tin vững chắc trong nhân dân đối với chủ trương của Đảng, Nhà nước và địa phương. Do đó, nhiều mâu thuẫn, tranh chấp đã xảy ra.

Một là, tranh chấp ruộng đất, gây lộn xộn, mâu thuẫn nội bộ, vẫn diễn biến phức tạp. Trên địa bàn toàn huyện Bạch Thông, trong 2 năm (1987 - 1988) đã xảy ra trên 150 vụ tranh chấp. Hòa Mục là một trong những điểm nóng tranh chấp của huyện Bạch Thông thời gian này. Ở Hòa Mục, việc điều chỉnh ruộng đất được căn cứ theo số nhân khẩu của từng hộ với phương châm có ruộng tốt, ruộng xấu, có ruộng xa, ruộng gần. Những hộ gia đình trước đây đóng góp nhiều thửa ruộng tốt vào hợp tác xã, nay vì ít nhân khẩu nên được giao ít ruộng, ruộng lại ở xa, chất ruộng xấu nên đòi lấy ruộng ông cha. Tình trạng tương tự cũng xảy ra

ở Quang Thuận, Hà Vĩ, Cẩm Giàng, Huyện Tụng, Dương Quang và một số hợp tác xã khác. Thực hiện chỉ đạo của Huyện ủy Bạch Thông trong Thông báo số 05-TB/HU ngày 03/3/1987 “Về biện pháp giải quyết ba nhiệm vụ cấp bách trước mắt”, đối với những trường hợp tranh chấp ruộng đất, đòi ruộng ông cha, cấp ủy, chính quyền Hòa Mục sử dụng đồng bộ các biện pháp giáo dục, thuyết phục, hoặc ra đội bàn tính biện pháp hành chính. Trường hợp cố tình chống đối, xã lập đầy đủ hồ sơ, bắt giải lên huyện xử lý. Qua đó, tình trạng tranh chấp ruộng đất và các hiện tượng xã hội phức tạp nảy sinh từ tranh chấp ruộng đất từng bước được giải quyết.

Hai là, thu nộp sản phẩm thiếu minh bạch, nhiều hộ chây ì, không chịu nộp sản phẩm theo phương thức phân chia của hợp tác xã. Việc điều hòa lương thực, sức kéo giữa các đội sản xuất cũng có những bất đồng, chậm trễ trong việc giải quyết dứt điểm. Những tranh chấp về đất đai và trong việc thu nộp sản phẩm đã làm ảnh hưởng nghiêm trọng tới phong trào sản xuất của Hòa Mục. Từ những mâu thuẫn kéo dài dẫn đến cuối năm 1989, hợp tác xã toàn xã chia tách thành 6 hợp tác xã ở các thôn bản: Bản Vọt, Nà Tôm, Bản Chang, Khuổi Nhàng, Bản Đồn và Bản Giác¹, tồn tại đến năm 1991 thì giải thể.

¹ Tư liệu do ông Đinh Văn Cự (thôn Bản Vọt, xã Hòa Mục) cung cấp.

Trong những năm 1986 - 1990, cùng với nhân dân trong huyện Bạch Thông, cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc xã Hòa Mục tích cực trồng rừng. Trên toàn huyện, trồng rừng bình quân đạt 250 ha/năm, bước đầu hình thành mô hình kinh tế vườn rừng. Tuy nhiên, đây cũng là giai đoạn mà tình hình phát, phá rừng làm rẫy trồng lúa nương, trồng ngô trên địa bàn Hòa Mục diễn ra rất nghiêm trọng. Hàng chục ha rừng già, rừng đầu nguồn bị phát phá nghiêm trọng. Hòa Mục cùng với Nguyên Phúc, Đôn Phong, Dương Quang, Cao Kỳ và Nông Thượng là các xã xảy ra tình trạng phá rừng nghiêm trọng nhất huyện Bạch Thông. Đứng trước tình hình trên, nhận chỉ đạo trực tiếp từ Huyện ủy Bạch Thông, cấp ủy Đảng, Ủy ban nhân dân xã Hòa Mục đã kiên quyết xử lý về mặt hành chính đối với tất cả các hộ gia đình phát rừng. Những hộ gia đình phát phá nghiêm trọng với diện tích lớn, phát phá vào rừng đầu nguồn, rừng phòng hộ, rừng kinh tế, xã tiến hành lập hồ sơ để truy tố trước pháp luật.

Đời sống văn hóa xã hội của nhân dân Hòa Mục có biến chuyển. Căn cứ Chỉ thị số 373-CT ngày 02/12/1985 của Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng và Chỉ thị số 33-BYT ngày 02/12/1985 của Bộ Y tế về việc đẩy mạnh chương trình tiêm chủng mở rộng cho trẻ em trong cả nước, năm 1985, huyện Bạch Thông đã triển khai thí điểm tiêm ở xã Cầm

Giàng. Năm 1986 - 1987, huyện tổ chức chiến dịch tiêm chủng mở rộng đông xuân cho 10 xã. Từ chương trình tiêm chủng mở rộng đông xuân 1987 - 1988, Trạm Y tế xã Hòa Mục mới bắt đầu triển khai tiêm chủng cho trẻ em trong xã. Lúc này, Trạm Y tế xã do y sĩ Âu Đình Giai làm Trạm trưởng, trạm có một y tá và một nữ hộ sinh¹. Đảng bộ Hòa Mục hết sức quan tâm lãnh đạo việc triển khai chương trình tiêm chủng mở rộng phòng 6 bệnh truyền nhiễm mà trẻ em hay mắc là bạch hầu, ho gà, uốn ván, lao, sởi, bại liệt cho trẻ em dưới một tuổi trên địa bàn xã. Trong quá trình triển khai, cấp ủy, chính quyền và các đoàn thể của xã tích cực tuyên truyền giáo dục cho nhân dân các dân tộc trong xã hiểu rõ mục đích, nội dung và lợi ích của việc tiêm chủng phòng bệnh cho trẻ em. Từ đó, các bà mẹ có con nhỏ tự nguyện đem con đến tiêm. Đợt tiêm tháng 11/1988, Hòa Mục là một trong 10 xã của huyện Bạch Thông đạt tỉ lệ tiêm cho 100% trẻ em trong độ tuổi tiêm chủng.

Cấp ủy, chính quyền Hòa Mục tiếp tục chỉ đạo cuộc vận động xây dựng nếp sống văn hóa mới trên địa bàn. Để tăng cường công tác lãnh đạo cuộc vận động xây dựng nếp sống mới, tháng 01/1988, Huyện ủy Bạch Thông đã ra Nghị quyết thành lập Ban Chỉ đạo vận động nếp sống mới của huyện Bạch Thông do đồng chí Lục Quang Tọa, Phó Chủ tịch Ủy ban nhân dân huyện phụ trách khối văn xã, làm Trưởng

¹ Tư liệu do ông Đinh Văn Cừ (thôn Bản Vọt, xã Hòa Mục) cung cấp.

ban. Dưới sự hướng dẫn, tổ chức của Ban Chỉ đạo, cán bộ, đảng viên và nhân dân Hòa Mục đã tích cực thực hiện toàn diện cuộc vận động nếp sống mới trên địa bàn xã. Trong khi tiến hành cuộc vận động nếp sống mới, cấp ủy, chính quyền Hòa Mục chú ý kết hợp với cuộc vận động làm trong sạch, nâng cao sức chiến đấu của tổ chức Đảng, làm lành mạnh các quan hệ xã hội ở địa phương. Xã sử dụng phương pháp vận động, giáo dục, thuyết phục là chính, nhưng cũng có lúc sử dụng đồng bộ các biện pháp, kể cả công cụ pháp luật để cuộc vận động đạt được kết quả.

An ninh chính trị và quốc phòng được tăng cường và giữ vững. Nghĩa vụ tuyển quân hằng năm được thực hiện nghiêm. Hòa Mục hoàn thành chỉ tiêu tuyển quân và giao quân đúng thời gian quy định. Tại kì họp thứ 7 ngày 07/3/1987, Ban Thường vụ Huyện ủy Bạch Thông đã biểu dương xã Hòa Mục cùng với thị trấn Bắc Kạn, xã Mỹ Thanh, Phương Thông, Mai Lạp, Xuất Hóa, Cao Sơn, Cẩm Giàng và Tân Tiến là những địa phương giao quân nhanh và đảm bảo đủ chỉ tiêu.

Trong công tác xây dựng Đảng, tháng 9/1987, Huyện ủy Bạch Thông ra Thông tri số 38-TT/BT về việc chỉ đạo hưởng ứng “những việc cần làm ngay” do đồng chí N.V.L (bút danh của Tổng bí thư Nguyễn Văn Linh) phát động. Cấp ủy, chính quyền xã Hòa Mục đã chỉ đạo cán bộ, đảng viên và nhân dân trong xã nghiêm túc nghiên cứu và quán triệt một

cách đầy đủ, sâu sắc tính chất cách mạng và nội dung tư tưởng của “những việc cần làm ngay” thông qua các văn bản của Trung ương, của tỉnh Bắc Thái và huyện Bạch Thông. Đảng ủy xã xác định những việc lâu nay quần chúng bất bình, thiếu tin tưởng ở địa phương để có kế hoạch sửa chữa và khắc phục. Các vấn đề được rà soát trong cán bộ, đảng viên xã Hòa Mục bao gồm:

1) Những vụ việc có dấu hiệu tham ô tài sản xã hội chủ nghĩa hoặc dùng mảnh khoé, thủ đoạn để chiếm đoạt tài sản xã hội chủ nghĩa, những hành động do vô trách nhiệm gây thiệt hại nghiêm trọng đến tài sản xã hội chủ nghĩa và tài sản của nhân dân.

2) Những hiện tượng thông đồng móc ngoặc, hối lộ, tuần hàng hoá, vật tư của Nhà nước ra ngoài để kiếm lời, phân phối nội bộ với gia đình, giá rẻ.

3) Những người nợ nần, dây dưa, vay tiền vật tư, tài sản của Nhà nước và tập thể kéo dài, nhập nhằng, đối với nông thôn là nợ sản phẩm đối với tập thể, nợ thuế, nợ thóc đổi đạ của Nhà nước từ lâu mà chưa trả, tranh chấp lấn chiếm ruộng đất của tập thể, việc phân phối sử dụng đất đai sai quy chế và pháp luật.

4) Những biểu hiện quan liêu, hách dịch, cửa quyền, chia bè phái gây mất đoàn kết nội bộ, không chấp hành chỉ thị, nghị quyết của đảng, coi thường pháp luật của Nhà

nước, trù dập người dám đấu tranh, phê bình hoặc người hiểu rõ những sự việc tiêu cực của lãnh đạo.

5) Các cuộc tổng kết, liên quan chè chén, quà cáp tốn kém, gây lãng phí lớn.

6) Những cán bộ, đảng viên thiếu gương mẫu trong lối sống, rượu chè bê tha, mê tín dị đoan, nghiện hút, cờ bạc, đầu cơ, buôn lậu, trộm cắp; thái độ vô tổ chức, vô kỷ luật, lười biếng, làm việc thiếu trách nhiệm và không hiệu quả.

Quá trình triển khai Thông tri 38 ở xã Hòa Mục cơ bản đảm bảo phương châm “nói đúng sự thật và sửa chữa thật”. Đi đôi với việc lên án, đấu tranh chống các hiện tượng tiêu cực, xã bước đầu gắn với việc xây dựng những điển hình tiên tiến, biểu dương kịp thời những gương người tốt, việc tốt, những sáng kiến, những người lao động giỏi, đẩy mạnh phong trào cách mạng của quần chúng trong các hoạt động sản xuất.

Bên cạnh những mặt làm được, công tác lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng bộ Hòa Mục còn nhiều tồn tại, hạn chế, chậm được khắc phục, như trong chỉ đạo công tác giao đất giao rừng, trong ngăn chặn chặt phá rừng, trong nâng cao chất lượng hoạt động của cấp ủy. Năm 1987, chất lượng tổ chức cơ sở Đảng của xã không được đánh giá tốt. Hòa Mục cùng với Sỹ Bình, Hà Vị, Quang Thuận và Đôn Phong là 5 đảng bộ trực thuộc của Đảng bộ huyện Bạch Thông xếp loại yếu.

Năm 1987, Đảng bộ Hòa Mục lãnh đạo cuộc bầu cử Quốc hội khóa VIII và bầu cử Hội đồng nhân dân hai cấp huyện, xã trên địa bàn. Để đảm bảo cuộc bầu cử Quốc hội khóa VIII và bầu cử Hội đồng nhân dân hai cấp huyện, xã tiến hành đạt được kết quả đúng tinh thần văn bản chỉ thị của các cấp, Đảng ủy xã Hòa Mục xác định cuộc bầu cử là một đợt sinh hoạt chính trị rộng lớn của nhân dân trong xã. Từ đó, tổ chức, nghiên cứu, quán triệt và chấp hành nghiêm túc các văn bản, chỉ thị của cấp trên về cuộc bầu cử, bảo đảm cho việc tiến hành cuộc bầu cử trên địa bàn xã diễn ra dân chủ, đúng luật, chính xác, an toàn và tiết kiệm. Ngày 19/4/1987, đại bộ phận cử tri Hòa Mục đã đi bỏ phiếu. Phần lớn đại biểu trúng cử Hội đồng nhân dân xã có số phiếu bầu cao.

Ủy ban Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị xã hội hoạt động đi vào nền nếp. Năm 1988, quán triệt Thông tri số 18 ngày 16/4/1988 của Ban Bí thư Trung ương, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc xã Hòa Mục đã tích cực tổ chức thảo luận, góp ý kiến vào dự thảo báo cáo của Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tại đại hội lần thứ 3. Hội Phụ nữ, Hội Nông dân, Đoàn Thanh niên phát huy tốt vai trò trong việc tập hợp và đoàn kết quần chúng, tích cực đóng góp vào việc thực hiện các nhiệm vụ chính trị ở địa phương.

Năm 1989, được sự đồng ý của Huyện ủy Bạch Thông, Đại hội Đảng bộ xã Hòa Mục lần thứ VII được tiến hành. Đại

hội đã bầu Ban Chấp hành Đảng bộ nhiệm kì 1989 - 1991, gồm 5 đồng chí: Âu Đình Hào, Hoàng Hữu Thám, Hoàng Trọng Doanh, Bùi Văn Chanh và Âu Thị Niên. Đồng chí Âu Đình Hào được bầu làm Bí thư Đảng ủy. Đảng ủy nhiệm kì 1989 - 1991 đã nghiêm túc nhìn nhận những tồn tại, hạn chế của nhiệm kì trước, từ đó có những chủ trương đúng đắn, phù hợp, lãnh đạo nhân dân các dân tộc Hòa Mục thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ kinh tế xã hội trong những năm cuối thập niên 80, đầu thập niên 90 của thế kỉ XX.

II. Tiếp tục lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội theo đường lối đổi mới (1991 - 1995)

Bước vào thập niên cuối cùng của thế kỉ XX, tình hình quốc tế và trong nước có những diễn biến phức tạp. Chủ nghĩa xã hội ở Liên Xô và các nước Đông Âu sụp đổ. Các thế lực thù địch tăng cường hoạt động chống phá sự nghiệp cách mạng của nhân dân ta. Sau 5 năm thực hiện đường lối đổi mới do Đảng khởi xướng và lãnh đạo, nhân dân ta đã giành được nhiều thành tựu to lớn trên mọi lĩnh vực. Tuy nhiên, đất nước vẫn chưa thoát khỏi khủng hoảng kinh tế xã hội, đời sống nhân dân thiếu thốn.

Trong bối cảnh chung của đất nước, tình hình kinh tế - xã hội huyện Bạch Thông nói chung và xã Hòa Mục nói riêng vẫn còn nhiều khó khăn, yếu kém. Để kịp thời đề ra các chủ trương, biện pháp lãnh đạo cán bộ, đảng viên và nhân dân Hòa Mục nỗ lực phát huy thành tích đã đạt được, phấn đấu

vươn lên hoàn thành tốt nhiệm vụ trong những năm đầu thập niên 90, thực hiện sự chỉ đạo của Ban Thường vụ Huyện ủy Bạch Thông, năm 1992, Đảng bộ xã Hòa Mục đã tổ chức Đại hội đại biểu lần thứ VIII, nhiệm kì 1992 - 1994. Đại hội đánh giá thành tích cán bộ, nhân dân Hòa Mục đã đạt được trong những năm đầu thực hiện đường lối đổi mới. Trên cơ sở đó, Đại hội thông qua phương hướng, nhiệm vụ của Đảng bộ xã trong nhiệm kì 1992 - 1994 và bầu Ban Chấp hành Đảng bộ khóa VIII. Đồng chí Dương Văn Toại được bầu làm Bí thư Đảng ủy.

Quán triệt tư tưởng chỉ đạo của Huyện ủy Bạch Thông, xuất phát từ tình hình thực tế của Hòa Mục, thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ xã lần thứ VIII, cấp ủy, chính quyền Hòa Mục đã tập trung lãnh đạo, chỉ đạo phát triển kinh tế - xã hội địa phương, thu được nhiều kết quả đáng tự hào.

Sản xuất nông nghiệp có những chuyển biến đáng kể. Xã thực hiện tốt việc thâm canh diện tích lúa nước, đưa giống mới và áp dụng quy trình kĩ thuật tiên tiến vào sản xuất. Nhờ đó, năng suất lúa tăng lên. Tính trung bình trong toàn huyện Bạch Thông, năng suất lúa tăng từ 23,1 tạ/ha (1991) lên 34,7 tạ/ha (1994), bình quân lương thực đầu người tăng từ 225 kg/người (1991) lên 300 kg/người (1994). Việc trồng màu, trồng cây công nghiệp trên đất đồi bãi có những tiến bộ rõ rệt. Hằng năm, diện tích trồng màu, trồng cây công nghiệp đều tăng. Việc áp dụng giống mới và

tiến bộ khoa học kĩ thuật đã đem lại kết quả tốt trong việc trồng ngô lai Biosít, đậu tương xuân và dưa hấu.

Công tác phát triển chăn nuôi, cải tạo đàn gia súc địa phương bước đầu có kết quả tốt. Cùng với các xã khác trong huyện Bạch Thông, Hòa Mục đạt được một số tiến bộ trong việc sin hóa và phát triển đàn bò, cải tạo đàn dê theo hướng lai bách thảo, phát triển đàn lợn nái Móng Cái, phát triển trở lại nghề nuôi cá ruộng.

Thực hiện chủ trương của huyện Bạch Thông đưa lâm nghiệp từng bước tiến tới vị trí mũi nhọn hàng đầu trong cơ cấu kinh tế của huyện, trong những năm 1991 - 1995, sản xuất lâm nghiệp của xã Hòa Mục có sự chuyển biến mạnh mẽ. Sản xuất lâm nghiệp chuyển dịch theo hướng nông lâm kết hợp, lấy ngắn nuôi dài, kết hợp trồng trọt và chăn nuôi, đào đắp ao thả cá trên diện tích đất lâm nghiệp tạo ra hiệu quả kinh tế cao, thu hút ngày càng nhiều các hộ nông dân tham gia phát triển kinh tế đồi rừng, lập trang trại gia đình trên diện tích đất rừng được giao. Nhờ phát triển kinh tế đồi rừng đúng hướng nên một số hộ nông dân trong xã có ít ruộng hoặc không có ruộng đã đảm bảo ổn định, tiến tới nâng cao chất lượng cuộc sống.

Hàng năm, công tác giao đất giao rừng hoàn thành chỉ tiêu. Kết quả công tác trồng rừng đều đạt và vượt mức kế hoạch. Qua 5 năm, toàn huyện Bạch Thông trồng được trên 4.750 ha. Đặc biệt, trong khi thực hiện các dự án trồng rừng,

Hòa Mục từng bước thực hiện chuyển đổi trồng cây lấy gỗ sang trồng cây ăn quả, cây đặc sản. Xã đã trồng cây ăn quả và cây đặc sản gồm cam, quýt, hồng không hạt,...

Ngoài việc tổ chức tốt công tác giao đất giao rừng, thực hiện sự chỉ đạo của Huyện ủy Bạch Thông, việc cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất đã được triển khai ở Hòa Mục. Đến hết năm 1994, xã đã cấp đất nông lâm nghiệp cho nhân dân tất cả các thôn xóm. Nhờ giao đất đến hộ gia đình, người nông dân đã yên tâm sản xuất, đầu tư vào đồng ruộng, đồi rừng, góp phần đưa sản lượng nông lâm nghiệp trong xã tăng lên.

Sản xuất tiểu thủ công nghiệp và dịch vụ trên địa bàn có sự phát triển. Nhân dân trong xã đem nông lâm sản trao đổi ở các chợ nông thôn và chợ vùng trong huyện. Sản xuất gạch ngói thủ công được duy trì. Máy xát gạo phát triển đến hầu hết các thôn xóm. Nhân dân trong xã cơ bản đã không phải xay giã gạo thủ công.

Việc cơ giới hóa trong sản xuất nông nghiệp đã được nông dân trong xã chú ý. Nhiều hộ đã có guồng tuốt lúa đập chân, có hộ nông dân đã cải tiến guồng tuốt lúa chạy bằng động cơ điện.

Công tác quản lý tài chính có những tiến bộ rõ rệt. Từ năm 1993, thu ngân sách trên địa bàn xã luôn đạt và vượt chỉ tiêu kế hoạch đề ra. Ngân sách Nhà nước được quản lý

chặt chẽ và chi tiêu đúng chế độ. Xã tiết kiệm được chi khác để đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng.

Trong giáo dục đào tạo, Hòa Mục đã thực sự ngăn chặn và đẩy lùi được sự xuống cấp của những năm trước đây. Tỷ lệ học sinh bỏ học giảm đáng kể. Tính trên toàn huyện Bạch Thông, tỷ lệ học sinh bỏ học giảm từ 9% (năm học 1991 - 1992) xuống còn 0,9% (năm học 1994 - 1995). Cơ sở vật chất của các trường học được củng cố đảm bảo cho việc dạy và học, học sinh phổ thông không phải học ca 3. Đến năm 1994, xã đã thực hiện phổ cập giáo dục tiểu học. Chất lượng giáo dục phổ thông được chú trọng nâng cao. Môn học ngoại ngữ đã đưa vào dạy ở trường cấp II của xã từ năm học 1992 - 1993. Xã đã tổ chức Đại hội Giáo dục, bầu ra Hội đồng giáo dục để chỉ đạo thực hiện xã hội hóa giáo dục trong xã.

Nhiệm vụ phát triển y tế và thực hiện công tác dân số kế hoạch hóa gia đình thu được một số thành tích. Công tác khám, chữa bệnh và phòng bệnh ban đầu cho nhân dân được quan tâm chỉ đạo và đạt kết quả tốt. Các dịch bệnh sốt rét, kiết lị cơ bản đã bị đẩy lùi, bệnh biểu cổ được ngăn chặn. Hằng năm, Trạm Y tế xã tổ chức tốt công tác tiêm phòng cho trẻ em. Các cán bộ y tế của trạm thực hiện hiệu quả các chương trình y tế cơ sở, tổ chức khám chữa bệnh ban đầu cho nhân dân và triển khai áp dụng một số biện pháp sinh đẻ có kế hoạch. Công tác truyền thông dân số và

Đảng, nâng cao hiệu lực quản lí của Nhà nước và vai trò của các tổ chức quần chúng”, công tác Đảng, chính quyền và đoàn thể của Hòa Mục trong nhiệm kì 1991 - 1995 có những kết quả tích cực.

Trong công tác xây dựng Đảng, cấp ủy Hòa Mục đã chú trọng việc triển khai quán triệt nghị quyết của tổ chức Đảng các cấp đến đảng viên trong Đảng bộ. Việc nghiên cứu, triển khai quán triệt Nghị quyết từng bước được cải tiến. Từ năm 1992, quá trình triển khai quán triệt nghị quyết đều gắn với việc xây dựng các chương trình hành động thực hiện nghị quyết ở xã. Công tác thông tin cho cơ sở và đảng viên được tăng cường, các chủ trương của Đảng đều được sao, gửi cho các chi bộ để phổ biến cho đảng viên. Từ tháng 9/1993, hằng tháng, các chi bộ trong xã đều có sổ tay chi bộ và báo Bắc Thái đầy đủ, chế độ sinh hoạt Đảng ngày càng được duy trì tốt hơn. Đảng bộ xã đã xây dựng được đội ngũ báo cáo viên, nhận thông tin thời sự từ Đảng bộ huyện mỗi quý một lần để triển khai. Từ đó, nhận thức chính trị, lập trường của cán bộ, đảng viên trong Đảng bộ xã đã được nâng lên rõ rệt. Cán bộ, đảng viên vững tin vào sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng và yên tâm công tác.

Năm 1994, được sự nhất trí của Ban Thường vụ Huyện ủy Bạch Thông, Đảng bộ xã Hòa Mục tổ chức Đại hội lần thứ IX. Trên cơ sở đánh giá tình hình thực hiện Nghị quyết Đại hội nhiệm kì 1992 - 1994, Đại hội thông qua

phương hướng nhiệm vụ của Đảng bộ trong nhiệm kì mới. Đại hội bầu Ban Chấp hành Đảng bộ khóa IX, nhiệm kì 1994 - 1996. Đồng chí Dương Văn Toại tiếp tục được tín nhiệm bầu làm Bí thư Đảng ủy.

Sau Đại hội, cấp ủy nhanh chóng được kiện toàn, việc phân công bố trí cán bộ hợp lý. Hầu hết cấp ủy viên ở Đảng bộ và chi bộ được phân công phụ trách các công tác Đảng và chính quyền đều đảm bảo về năng lực và hoạt động hết nhiệm kì. Các cấp ủy Đảng chú trọng xây dựng quy chế làm việc, xây dựng các chương trình kế hoạch công tác, do đó công tác lãnh đạo của cấp ủy Đảng dần dần đi vào nề nếp.

Qua triển khai thực hiện nghị quyết Trung ương 3, Đảng bộ đã tiến hành phân tích chất lượng Đảng viên. Sau khi phân loại và xử lí đảng viên chưa đủ tiêu chuẩn, đảng viên yếu kém; chất lượng đảng viên, tổ chức cơ sở Đảng được nâng lên rõ rệt, công tác lãnh đạo của các cấp ủy được tăng cường hơn. Trong suốt nhiệm kì, cấp ủy đã cử nhiều lượt cán bộ đi học các trường đào tạo và bồi dưỡng của huyện, của tỉnh. Đảng ủy và các Ban Chi ủy trực thuộc tham gia các lớp bồi dưỡng nghiệp vụ công tác Đảng do huyện Bạch Thông tổ chức. Trong những năm 1991 - 1995, Đảng bộ đã tổ chức cho các quần chúng tích cực tham gia lớp bồi dưỡng nhận thức về Đảng và kết nạp đảng viên mới. Công tác quản lí đảng viên và tổ chức đảng được duy trì và cải tiến. Hằng năm, Đảng bộ đều tổ chức sơ kết, tổng kết kiểm

điểm phân loại đảng viên và tổ chức cơ sở đảng theo điều lệ quy định, tổ chức phát thẻ đảng và huy hiệu 40 năm tuổi Đảng kịp thời, tổ chức chuyển và tiếp nhận sinh hoạt Đảng đảm bảo quy định.

Công tác kiểm tra ngày càng được các cấp ủy quan tâm chỉ đạo. Công tác kiểm tra được tăng cường có tác dụng tốt, phát hiện và uốn nắn kịp thời những lệch lạc trong tổ chức hoạt động của các Chi ủy, đôn đốc nhắc nhở các cơ sở trong việc thực hiện các chủ trương của Đảng, xây dựng và duy trì quy chế làm việc của cấp ủy, thực hiện chế độ sinh hoạt, thu nộp đảng phí,... Thông qua kiểm tra đã phát hiện, uốn nắn kịp thời những vi phạm của cán bộ, đảng viên cũng như của tổ chức đảng, đảm bảo nguyên tắc của Đảng và pháp luật của Nhà nước.

Trong xây dựng và củng cố chính quyền, kết quả nổi bật của Đảng bộ Hòa Mục là lãnh đạo thực hiện thắng lợi cuộc bầu cử Hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ 1994 - 1999. Quá trình tổ chức bầu cử diễn ra đảm bảo an toàn, tiết kiệm, đúng luật và thực sự dân chủ. Trên toàn huyện Bạch Thông, 96% số cử tri tham gia bỏ phiếu. Sau bầu cử, chính quyền xã nhanh chóng được kiện toàn và hoạt động có chất lượng.

Hội đồng nhân dân xã duy trì được các kì họp theo luật định, chất lượng ngày càng cao. Đại biểu Hội đồng nhân dân đều có năng lực, trình độ đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ. Hoạt

động của Ủy ban nhân dân xã dần dần đi vào nền nếp, thực hiện tương đối tốt chức năng và thẩm quyền do pháp luật quy định. Cán bộ chủ chốt của Ủy ban nhân dân có đủ năng lực và trình độ, phù hợp với điều kiện của địa phương. Tình trạng trung tập cán bộ, tổ chức các chiến dịch trong nhiệm kỳ 1991 - 1995 giảm hẳn, giúp cán bộ có điều kiện chuyên sâu nâng cao trình độ nghiệp vụ và chất lượng công tác. Các thủ tục hành chính được cải tiến. Đặc biệt từ sau khi thực hiện chủ trương của Đảng và Chính phủ về cải cách thủ tục hành chính, cải cách nền hành chính quốc gia, hiệu quả hoạt động của chính quyền Hòa Mục được nâng lên.

Việc củng cố tổ chức và đổi mới hoạt động của các đoàn thể trong nhiệm kỳ được quan tâm chỉ đạo. Đội ngũ cán bộ làm công tác đoàn thể được tăng cường hơn những nhiệm kỳ trước. Công tác nắm hội viên, đoàn viên, thu hội phí đạt một số kết quả. Hoạt động của các đoàn thể có sự chuyển biến và đổi mới, bước đầu bám sát nhiệm vụ chính trị của địa phương, nắm được tâm tư nguyện vọng của hội viên. Từ đó, các đoàn thể đã xây dựng và thực hiện được những chương trình công tác có kết quả tốt như chương trình vận động và giúp đỡ hội viên làm kinh tế, trồng cây ăn quả, nuôi lợn nái, nuôi cá ruộng của Hội Nông dân; phong trào vận động sinh đẻ có kế hoạch, nuôi con khỏe, dạy con ngoan của Hội phụ nữ; phong trào chăm sóc sức khỏe người cao tuổi của Mặt trận Tổ quốc, phong trào công tác đội ở các

trường học của Đoàn thanh niên phối hợp với các nhà trường,...

Nhìn lại kết quả 5 năm (1991 - 1995), cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc xã Hòa Mục đã nêu cao tinh thần khắc phục khó khăn, thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội do Nghị quyết Đại hội Đảng bộ xã lần thứ VIII và lần thứ IX đề ra. Bộ mặt kinh tế - xã hội Hòa Mục thay đổi nhanh chóng. Đời sống nhân dân từng bước được nâng lên.

III. Lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội theo đường lối công nghiệp hóa, hiện đại hóa (1996 - 2000)

Sau 10 năm thực hiện đường lối đổi mới toàn diện đất nước, nhân dân ta đã đạt được nhiều thành tựu to lớn. Đất nước đã ra khỏi khủng hoảng kinh tế - xã hội, tạo tiền đề cần thiết để chuyển sang thời kì phát triển mới: Đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá. Quan hệ giữa nước ta với các nước trên thế giới được mở rộng, đưa đến những thời cơ lớn và cũng làm xuất hiện những thách thức lớn. Các thế lực thù địch tiếp tục thực hiện âm mưu “diễn biến hòa bình”, âm mưu can thiệp vào công việc nội bộ của nước ta. Những hiện tượng tiêu cực xã hội, tình trạng suy thoái ở một bộ phận cán bộ, đảng viên trở nên nghiêm trọng.

Trong bối cảnh lịch sử ấy, trong hai ngày 07/01 và ngày 08/01/1996, được sự đồng ý của Ban Thường vụ Huyện ủy Bạch Thông, Đảng bộ xã Hòa Mục tổ chức Đại hội đại biểu lần thứ X, nhiệm kì 1996 - 2000. Đại hội có 38 đảng viên tham dự. Đại hội đã khẳng định những thành tựu đạt được trong những năm 1991 - 1995, đồng thời cũng chỉ ra những hạn chế, thiếu sót. Trên cơ sở đó, Đại hội thông qua phương hướng, nhiệm vụ trong nhiệm kì mới, cụ thể như sau:

- Về kinh tế, trong nhiệm kì 1996 - 2000, Hòa Mục phấn đấu có tổng sản lượng lương thực 600 tấn, tăng 20% so với những năm 1994 - 1995. Trồng rừng phủ xanh đất trống, đồi trọc đạt 200 ha với chủng loại cây mỡ, cây trúc, cây chè... Tăng nhanh đàn gia súc, gia cầm nhằm góp phần giải quyết sức cày kéo và hàng hoá. Thu ngân sách dự kiến 2 triệu đồng/năm.

- Về xã hội văn hóa, Hòa Mục phấn đấu thực hiện giảm dân số, ổn định tỉ lệ gia tăng dân số ở mức 1,7%/năm. Giải quyết các tệ nạn xã hội như nghiện hút, trộm cắp. Tăng cường mở rộng mạng lưới văn hóa thông tin tuyên truyền, thể dục thể thao.

- Về xây dựng cơ bản, Hòa Mục phấn đấu có các trường học 100% bán kiên cố, lợp ngói. Huy động nguồn đầu tư xây dựng lại Trạm Y tế của xã.

- Về công tác phát triển đảng, Hòa Mục phấn đấu mỗi năm, mỗi chi bộ phát triển 1 - 2 đảng viên.

Đại hội đã bầu Ban Chấp hành Đảng bộ khóa X, gồm 5 đồng chí. Đồng chí Dương Văn Toại tiếp tục được bầu làm Bí thư Đảng ủy.

Sau Đại hội Đảng bộ xã, Đại hội đại biểu lần thứ X Đảng bộ huyện Bạch Thông được tổ chức từ ngày 26 đến ngày 27/8/1997. Quán triệt tinh thần của Đại hội đại biểu Đảng toàn quốc lần thứ VIII (28/6 - 01/7/1996) là "Đưa công cuộc đổi mới lên tầm cao mới, đẩy mạnh sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc mà nhiệm vụ trọng tâm là công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước...", Đại hội Đảng bộ huyện Bạch Thông lần thứ X đã xác định mục tiêu phấn đấu đến năm 2000 của toàn huyện: "Về kinh tế, tiếp tục đẩy mạnh phát triển kinh tế theo hướng sản xuất hàng hoá, thực hiện chuyển dịch cơ cấu kinh tế, xây dựng cơ cấu lâm - nông - công nghiệp và dịch vụ vào năm 2000. Tích cực xây dựng kết cấu hạ tầng, kiến thiết kinh tế, đổi mới công nghệ, từng bước thực hiện công nghiệp hóa và hiện đại hoá. Tăng thu ngân sách, thực hiện việc ổn định và nâng cao thêm một bước đời sống của nhân dân các dân tộc trong huyện.

Về xã hội, đẩy mạnh sự nghiệp phát triển văn hóa - xã hội. Nâng cao chất lượng giáo dục và y tế, thực hiện tốt công tác kế hoạch hóa gia đình, chăm sóc và bảo vệ trẻ em, đẩy lùi các tệ nạn xã hội, phát triển rộng rãi các hoạt động văn hoá, thể thao quần chúng, giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội. Tăng cường hơn nữa công tác bảo vệ trật tự

trị an. Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trên các lĩnh vực, củng cố và xây dựng Đảng bộ trong sạch, vững mạnh. Nâng cao hiệu lực quản lí của các cấp chính quyền và các cơ quan Nhà nước, thực hiện tốt nhiệm vụ xây dựng Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Tiếp tục củng cố về tổ chức, đổi mới phương thức hoạt động của các tổ chức đoàn thể, thu hút được đại bộ phận nhân dân tham gia các tổ chức quần chúng của Đảng”.

Cùng với Đại hội Đảng các cấp, nhiệm kì 1996 - 2000 có hai sự điều chỉnh về hành chính tác động đến quá trình lãnh đạo của Đảng bộ xã Hòa Mục.

Ngày 06/11/1996, Kỳ họp thứ 10 Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (khóa IX) đã ra Nghị quyết chia tách tỉnh Bắc Thái thành hai tỉnh Bắc Kạn và Thái Nguyên. Tỉnh Bắc Kạn - sau hơn 30 năm hợp nhất với tỉnh Thái Nguyên thành tỉnh Bắc Thái, đã được lập lại, gồm 6 đơn vị hành chính trực thuộc: Thị xã Bắc Kạn, các huyện Ngân Sơn, Ba Bể, Chợ Đồn, Bạch Thông và Na Rì.

Căn cứ Luật Tổ chức Chính phủ ra ngày 30/9/1992, xét đề nghị của Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh Bắc Kạn và Bộ trưởng - Trưởng ban Tổ chức Cán bộ Chính phủ, ngày 06/7/1998, Chính phủ ra Nghị định số 46/1998/NĐ-CP về việc thành lập huyện Chợ Mới trực thuộc tỉnh Bắc Kạn, “... trên cơ sở 57.527 ha diện tích tự nhiên và 34.394 nhân

khẩu của huyện Bạch Thông”¹. Theo đó, huyện Chợ Mới có 16 đơn vị hành chính, gồm 1 thị trấn (Chợ Mới) và 15 xã: Tân Sơn, Hòa Mục, Thanh Vận, Thanh Mai, Mai Lạp, Cao Kỳ, Yên Cư, Nông Hạ, Yên Hân, Nông Thịnh, Bình Văn, Như Cố, Thanh Bình, Yên Đĩnh, Quảng Chu.

Từ đây, Hòa Mục là một xã của huyện Chợ Mới, tỉnh Bắc Kạn. Đảng bộ huyện Chợ Mới ra đời, có 25 chi, đảng bộ trực thuộc, trong đó có Đảng bộ xã Hòa Mục.

Những sự kiện chính trị quan trọng trên đây đã tăng thêm niềm phấn khởi, tin tưởng trong cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc xã Hòa Mục. Đảng bộ và nhân dân trong xã quyết tâm phấn đấu hoàn thành thắng lợi các chỉ tiêu phát triển kinh tế - xã hội do Nghị quyết Đại hội Đảng bộ xã lần thứ X đề ra.

Trong kinh tế nông nghiệp, với sự hỗ trợ từ các ban ngành cấp huyện, các điều kiện hỗ trợ sản xuất nông nghiệp từng bước được đảm bảo. Kênh mương, phai đập thủy lợi được xây dựng. Năm 1998, xã làm đập Nà Tám (Nà Tôm). Hai máy bơm nước đặt tại thôn Bản Đồn và Bản Giác hoạt động hiệu quả, góp phần chủ động nguồn nước tưới tiêu cho các diện tích trồng trọt trên địa bàn xã. Xã đã kết hợp với phòng Nông nghiệp huyện thường xuyên tổ chức phổ biến kỹ thuật nông nghiệp, kỹ thuật trồng cây ăn quả, kỹ

¹ Dẫn theo Nghị định số 46/1998/NĐ-CP ngày 06/7/1998 của Chính phủ nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

thuật chăn nuôi cho nông dân trong xã. Trong 2 năm 1998 - 1999, đã có 6 lớp IPM (lớp học quản lý dịch hại tổng hợp trên cây trồng) được mở tại Hòa Mục, thu hút gần 200 lượt người tham gia.

Với sự chỉ đạo sát sao của cấp ủy, chính quyền Hòa Mục và sự nỗ lực của nhân dân các dân tộc trong xã, sau 5 năm (1996 - 2000), kinh tế nông nghiệp của Hòa Mục đã có chuyển biến. Sản xuất lương thực trong xã từng bước phát triển theo hướng thâm canh, tăng vụ, chuyển đổi cơ cấu cây trồng và ứng dụng kỹ thuật tiến bộ. Các loại giống mới có năng suất cao được người dân Hòa Mục ứng dụng vào sản xuất như giống lúa Khang dân, Lưỡng quang, Tạp giao 1-3-5, lúa lai Trung Quốc... Hệ số sử dụng đất tăng lên. Trong 5 năm (1996 - 2000), năng suất lúa trên địa bàn Hòa Mục giữ ở mức trung bình 40 tạ/ha. Tổng diện tích gieo cấy gần 60 ha. Các loại cây màu có giá trị kinh tế như ngô, khoai, sắn, đậu, lạc, vừng,... được mở rộng diện tích trồng¹.

Chăn nuôi các loại gia súc, gia cầm trên địa bàn Hòa Mục có phát triển, tuy còn chậm. Tính đến năm 2000, toàn xã Hòa Mục có đàn trâu hơn 700 con, đàn bò gần 50 con, đàn lợn hơn 1.000 con, đàn dê hơn 100 con. Số lượng đàn gia súc đều đạt và vượt mức chỉ tiêu Nghị quyết Đại hội đề ra. Việc cải tạo đàn gia súc bằng giống mới đã được chú ý thực hiện. Tuy nhiên, do ảnh hưởng của dịch bệnh ở đàn gia

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội Đảng bộ xã Hòa Mục lần thứ XI.

sức thời gian cuối năm 1999 đầu năm 2000 (dịch bệnh lở mồm, long móng) và do hướng chuyển đổi đầu tư sản xuất đã làm cho đàn gia súc của xã phát triển chậm vào cuối nhiệm kì.

Năm 1996, Chương trình lương thực thế giới (WFP) viện trợ không hoàn lại cho Việt Nam 6 triệu USD để “Phát triển lâm nghiệp hộ gia đình tại 5 tỉnh vùng Đông Bắc Việt Nam”, gọi là Dự án PAM 5322. Dự án tiến hành xây dựng năng lực phát triển lâm nghiệp hộ gia đình tại 5 tỉnh vùng Đông Bắc Việt Nam (Cao Bằng, Bắc Kạn, Lạng Sơn, Bắc Giang và Quảng Ninh) gồm 22 huyện, 157 xã, 940 làng với 51.000 hộ gia đình tham gia, chủ yếu là đồng bào dân tộc ít người, phụ nữ ở vùng sâu, vùng xa. Hòa Mục cũng nằm trong số các địa phương triển khai Dự án PAM 5322. Từ khi có Dự án PAM 5322, việc trồng rừng ở Hòa Mục bắt đầu được mở rộng, không dừng lại ở các gia đình trồng rừng nhỏ lẻ, manh mún như những thời kì trước. Tính riêng trong 2 năm (1999 - 2000), đã có 7/8 thôn với 332 hộ gia đình ở Hòa Mục tham gia trồng rừng, trồng được 246 ha.

Việc khoanh nuôi bảo vệ rừng đã được xã đẩy mạnh thực hiện. Trong nhiệm kì 1996 - 2000, xã chủ yếu trồng các loại cây mỡ, keo theo hai hình thức là trồng tập trung và trồng phân tán. Việc giao đất, giao rừng cho hộ nông dân được thực hiện. Kết quả trồng rừng và khoanh nuôi bảo vệ rừng đã nâng cao độ che phủ rừng trên địa bàn xã. Tính

chung cả huyện Bạch Thông, độ che phủ rừng năm 1995 là 40%. Việc rừng bị lấn chiếm do phát phá làm nương rẫy và khai thác lâm sản vẫn còn xảy ra ở Hòa Mục.

Sản xuất tiểu thủ công nghiệp và dịch vụ trên địa bàn tuy còn nhỏ lẻ, nhưng đã từng bước phát triển. Các hình thức sản xuất chủ yếu là thủ công kết hợp với cơ khí nhỏ quy mô gia đình, bao gồm sản xuất gia công đồ mộc, chế biến lương thực, thực phẩm, sản xuất dụng cụ lao động thông thường... Hoạt động dịch vụ thương mại dần được mở rộng. Các đại lý vật tư nông nghiệp phát triển, hoạt động dịch vụ cung ứng đã năng động hơn, góp phần thúc đẩy lưu thông hàng hóa trên địa bàn xã.

Công tác thu ngân sách trên địa bàn Hòa Mục thu được kết quả tích cực. Trong những năm 1996 - 2000, nguồn thu ngân sách chủ yếu của xã là thuế nông nghiệp và thuế nhà đất. Đảng ủy xã Hòa Mục chỉ đạo khai thác, sử dụng có hiệu quả mọi nguồn thu. Do đó, xuyên suốt trong cả nhiệm kì, việc thu ngân sách của xã luôn đạt chỉ tiêu huyện giao. Việc chi ngân sách đảm bảo tiết kiệm và đúng mục đích; không có hiện tượng tham ô, lãng phí, vi phạm nguyên tắc tài chính.

Đảng bộ Hòa Mục quan tâm xây dựng, sửa chữa các cơ sở hạ tầng kinh tế - xã hội và một số công trình dân dụng. Mạng lưới thông tin liên lạc ngày càng phát triển. Nhà văn hóa Bưu điện xã được xây dựng, 5 máy điện thoại được lắp

và đưa vào sử dụng. Công tác bưu chính, chuyển tải thư báo từng bước được cải thiện, đáp ứng nhu cầu khách hàng và phục vụ nhiệm vụ chính trị của địa phương. Trong nhiệm kì, Hòa Mục đã cải tạo xong tuyến điện 0,4 kV từ Bản Đồn vào Bản Chang và Trụ sở Ủy ban nhân dân; mở rộng tuyến điện đến thôn Nà Tôm dài 3,2 km bằng nguồn vốn đóng góp của nhân dân, nâng tổng số hộ dân được sử dụng điện lưới quốc gia lên 150 hộ (trong tổng số hơn 450 hộ dân). Hằng năm, giao thông nông thôn được tu sửa mở rộng và làm mới, tạo nhiều điều kiện thuận lợi cho việc đi lại, giao lưu hàng hóa giữa các thôn xóm trong xã. Năm 1998, bằng nguồn vốn của Nhà nước, cầu treo Bản Giác đã được làm xong. Sang năm 2000, xã được duyệt Dự án nâng cấp mặt đường liên thôn từ ngã ba Bản Đồn đến Bản Vọt dài 8 km¹. Tuy nhiên, hệ thống đường giao thông chủ yếu là đường đất hẹp, độ dốc lớn, hay sạt lở, do vậy việc đi lại còn khó khăn, nhất là vào mùa mưa.

Hệ thống giáo dục của xã triển khá. Cơ sở vật chất trường học được tăng cường. Công tác quản lí giáo dục có nhiều tiến bộ. Chất lượng dạy và học được nâng cao. Tỷ lệ học sinh bỏ học giảm, tỷ lệ lên lớp thẳng hằng năm đạt trên 90%. Tuy nhiên, số con em được tuyển vào học cấp trung học phổ thông còn ít. Trường Mầm non của xã còn gặp nhiều khó khăn về cơ sở vật chất. Trường chưa có nhà

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội Đảng bộ xã Hòa Mục lần thứ XI.

Hiệu bộ, phòng học cũ nát chưa được sửa chữa, các học cụ còn thiếu thốn, làm ảnh hưởng ít nhiều đến chất lượng dạy và học.

Công tác bảo vệ chăm sóc sức khoẻ nhân dân có nhiều chuyển biến so với những năm trước. Cơ sở vật chất, trang bị y tế được quan tâm đầu tư. Năm 1999, Trạm Y tế của xã đã được xây cấp 4. Các chương trình y tế quốc gia được triển khai theo đúng kế hoạch, đạt hiệu quả. Công tác phòng chống dịch bệnh được duy trì thường xuyên. Các phương tiện kỹ thuật y tế được trang bị ngày càng nhiều về số lượng và tốt hơn về chất lượng. Trong nhiệm kỳ 1996 - 2000, trên địa bàn xã không có dịch bệnh lớn xảy ra và không có trường hợp nào tử vong do dịch bệnh. Tỷ lệ người mắc các bệnh truyền nhiễm giảm, số trẻ em được tiêm chủng, uống vắc xin theo quy định đạt tỷ lệ trên 90%. Trạm Y tế xã đã tổ chức cấp màn chống sốt rét cho ba thôn đồng bào Dao. Nhiệm kỳ 1996 - 2000 đánh dấu mốc Hòa Mộc thanh toán được bệnh phong.

Công tác truyền thông dân số - kế hoạch hóa gia đình được chú trọng thực hiện. Chất lượng, dịch vụ kế hoạch hóa gia đình được nâng cao, nên tỷ lệ người sinh con thứ ba giảm. Hơn 80% số người trong độ tuổi sinh đẻ tự nguyện áp dụng các biện pháp tránh thai.

Hoạt động văn hoá, văn nghệ, thể thao được duy trì thường xuyên với các hình thức phong phú, tạo bầu không

khí vui tươi lành mạnh trong nhân dân, thúc đẩy lao động sản xuất, học tập, công tác. Đời sống văn hóa tinh thần của đại bộ phận dân cư từng bước được cải thiện. Công tác vận động xây dựng đời sống văn hóa được chú ý thực hiện.

Thông qua việc tiếp nhận và triển khai các chương trình dự án về vay vốn để sản xuất tạo việc làm, như vốn vay chương trình 120, vốn vay Ngân hàng Nông nghiệp và phát triển nông thôn, Ngân hàng Phục vụ người nghèo với tổng số vốn trên toàn huyện là gần 5 tỉ đồng, đã góp phần tích cực vào việc xóa đói, giảm nghèo. Do đó, tỉ lệ số hộ đói nghèo trong xã (tính theo chuẩn cũ) đã giảm xuống.

Công tác “Đền ơn đáp nghĩa” và từ thiện ngày càng được mở rộng đến nhiều đối tượng như người có công với cách mạng, gia đình liệt sĩ, các thương binh, bệnh binh, trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn, người bị tật nguyền, người già cô đơn không nơi nương tựa... Cấp ủy Đảng, chính quyền Hòa Mục cùng với các tổ chức chính trị xã hội thường xuyên thăm hỏi động viên, hỗ trợ bằng tiền và hiện vật. Các chế độ chính sách cho cán bộ hưu trí, chế độ ốm đau, thai sản, bảo hiểm cho người lao động được đảm bảo.

An ninh chính trị được giữ vững. Dưới sự chỉ đạo của cấp ủy, chính quyền, Công an xã đã chủ động nắm tình hình, phòng ngừa và đề ra phương án giải quyết đúng đắn những yếu tố có thể gây mất ổn định về an ninh chính trị tại địa phương. Công tác giữ gìn trật tự an toàn xã hội được đảm

bảo. Cấp ủy, chính quyền xã chỉ đạo các ban ngành liên quan hưởng ứng hai chương trình quốc gia về phòng chống tội phạm và phòng chống tội phạm ma túy do huyện Bạch Thông triển khai, phát động. Phong trào bảo vệ an ninh Tổ quốc được tổ chức phát động sâu rộng. Xã bước đầu xây dựng các tổ an ninh nhân dân ở một số thôn xóm. 100% thôn xóm trong xã đã xây dựng được Tổ hòa giải.

Công tác quân sự địa phương được duy trì, đảm bảo theo yêu cầu. Lực lượng dân quân tự vệ, dự bị động viên thường xuyên được củng cố và tổ chức luyện tập theo kế hoạch. Hằng năm, lực lượng dân quân tự vệ của xã đã tham các đợt huấn luyện dân quân tự vệ, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ quốc phòng của địa phương trong giai đoạn 1996 - 2000.

Những năm cuối thế kỉ XX, huyện có chủ trương tăng cường cán bộ quân đội xây dựng cơ sở. Huyện đã thành lập Ban Chỉ đạo cán bộ quân đội tăng cường cơ sở, do đồng chí Bí thư Huyện ủy trực tiếp làm Trưởng ban. Sau lớp tập huấn cán bộ tăng cường cơ sở ở Trường Quân sự tỉnh, huyện Chợ Mới được tăng cường một tổ cán bộ tăng cường cơ sở, gồm ba đồng chí, do Thiếu tá Lê Hồng Giang làm Tổ trưởng. Từ tháng 8 đến tháng 12/1999, tổ cán bộ tăng cường cơ sở xuống Hòa Mục, tuyên truyền các Nghị định 19, 47, 83... của Chính phủ cho cán bộ và nhân dân ở 8/8 thôn, bản của xã.

Công tác giáo dục chính trị tư tưởng được Đảng bộ Hòa Mục quan tâm đúng mức. Các Nghị quyết, Chỉ thị của Đảng đều được quán triệt và phổ biến cho đảng viên trong Đảng bộ. 100% các chi bộ trong toàn Đảng bộ có Báo Bắc Kạn và Sổ tay chi bộ làm tài liệu tuyên truyền phục vụ sinh hoạt Đảng. Cán bộ chủ chốt của xã thường xuyên tham dự các buổi thông tin thời sự do báo cáo viên của tỉnh và của huyện truyền đạt. Hầu hết cán bộ, đảng viên đều được bồi dưỡng về nhận thức và nâng cao bản lĩnh chính trị, giữ vững lập trường tư tưởng, tăng cường sự đoàn kết thống nhất trong Đảng bộ, làm cho cán bộ, đảng viên và quần chúng tin tưởng vào chủ trương, đường lối lãnh đạo của Đảng. Số đông cán bộ, đảng viên yên tâm tích cực lao động sản xuất, công tác và học tập.

Công tác tổ chức bộ máy và cán bộ ở Đảng bộ và các chi bộ được củng cố, kiện toàn kịp thời. Thực hiện Nghị quyết Trung ương 6 (lần 2) về cuộc vận động xây dựng và chỉnh đốn Đảng, thực hiện sự chỉ đạo của Huyện ủy, Đảng bộ Hòa Mục đã tổ chức kiểm điểm tự phê bình và phê bình trong tổ chức Đảng và cán bộ, đảng viên. Do đó những sai phạm khuyết điểm kịp thời được uốn nắn, sức chiến đấu của tổ chức Đảng và đảng viên được nâng lên. Qua phân tích chất lượng đảng viên hằng năm, số đảng viên đủ tư cách loại một chiếm trên 80%. Đảng bộ không có tổ chức cơ sở Đảng yếu kém.

Trong 5 năm (1996 - 2000), chi bộ đã bình xét cho quần chúng ưu tú tham gia 17 lớp bồi dưỡng kết nạp Đảng do Huyện ủy tổ chức. Hằng quý, Đảng ủy xét kết nạp đảng viên mới. Riêng trong 2 năm (1998 - 1999), Đảng bộ Hòa Mục đã kết nạp cho 20 quần chúng ưu tú vào Đảng. Đảng bộ đã cử cán bộ, đảng viên tham gia bốn lớp bồi dưỡng lý luận chính trị phổ thông, ba lớp bồi dưỡng nghiệp vụ về công tác Đảng cho bí thư chi bộ và cấp ủy viên cơ sở do Huyện ủy mở. Qua đó, nâng cao năng lực lãnh đạo cho các cấp ủy Đảng.

Công tác kiểm tra thường xuyên được tăng cường. Trong nhiệm kì 1996 - 2000, Đảng bộ Hòa Mục tập trung kiểm tra việc thực hiện các nguyên tắc tổ chức, sinh hoạt Đảng, thu đảng phí và quy chế làm việc của cấp ủy. Công tác giải quyết đơn thư tố cáo được thực hiện kịp thời, không tồn đọng, đúng thẩm quyền.

Công tác lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy đảng đã có đổi mới. Đảng ủy có sự phân công cụ thể các đồng chí ủy viên Ban Chấp hành phụ trách theo dõi các chi bộ thôn xóm, cơ quan; duy trì thường xuyên chế độ họp giao ban đánh giá và bàn công tác theo định kì, thường xuyên chỉ đạo các thôn xóm và các ban, ngành đoàn thể hoạt động theo yêu cầu công tác.

Bộ máy chính quyền xã được củng cố, kiện toàn, từng bước nâng cao hiệu quả hoạt động. Năm 1997, xã đã tổ chức tốt cuộc bầu cử Quốc hội. Đại biểu Hội đồng nhân dân xã và các trưởng thôn trong xã thường xuyên tham gia các lớp bồi dưỡng do Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân huyện mở. Thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VIII và Nghị quyết Trung ương 7 (khóa VIII) về cải cách một bước nền hành chính quốc gia, Ủy ban nhân dân xã Hòa Mục dưới sự lãnh đạo của đồng chí Bùi Văn Chanh (Chủ tịch Ủy ban nhân dân) đã tổ chức triển khai nghiêm túc, tuân thủ đúng hướng dẫn của huyện về đề án tinh giản biên chế trong các đơn vị hành chính sự nghiệp, xúc tiến công tác quy hoạch cán bộ. Việc thực hiện Quy chế dân chủ cơ sở được triển khai đến toàn bộ các thôn xóm, cơ quan, đơn vị trên địa bàn xã.

Công tác thi đua - khen thưởng ngày càng được chú ý đúng mức đã tạo động lực thúc đẩy, động viên tinh thần học tập, công tác, thi đua lao động sản xuất. Công tác tiếp dân, giải quyết các đơn thư đề nghị, khiếu nại, tố cáo được chú ý giải quyết và từng bước cải tiến đổi mới, đáp ứng nguyện vọng của nhân dân các dân tộc trong xã.

Ủy ban Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể nhân dân củng cố kiện toàn tổ chức, có nhiều đổi mới về phương thức hoạt động, tích cực thực hiện vai trò nòng cốt trong công tác

vận động quần chúng của Đảng, tăng cường khối đoàn kết toàn dân, góp phần thực hiện thắng lợi các mục tiêu kinh tế - xã hội, giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội và nhiệm vụ quân sự của địa phương.

Trong khi Đảng bộ và nhân dân Hòa Mục đang nỗ lực hoàn thành các chỉ tiêu phát triển kinh tế xã hội nhiệm kì 1996 - 2000, Đại hội đại biểu lần thứ I Đảng bộ huyện Chợ Mới được tổ chức từ ngày 26/4 đến ngày 28/4/1999. Đây là Đại hội đầu tiên tập trung trí tuệ của toàn Đảng bộ để bàn và quyết định các mục tiêu, phương hướng, nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội và công tác xây dựng Đảng trong nhiệm kì 1999 - 2000. Những chủ trương của Đại hội Đảng bộ huyện là định hướng cho Đảng bộ và nhân dân Hòa Mục tiếp tục phấn đấu đạt kết quả to lớn hơn trong giai đoạn tiếp theo.

Chương V

ĐẢNG BỘ XÃ HÒA MỤC TRONG THỜI KÌ 2000 - 2018

I. Lãnh đạo thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ xã lần thứ XI (2000 - 2005)

Thực hiện chỉ đạo của Ban Thường vụ Huyện ủy Chợ Mới, trong hai ngày 08/9 và 09/9/2000, Đảng bộ xã Hòa Mục tổ chức Đại hội đại biểu lần thứ XI. Với tinh thần nhìn thẳng vào sự thật, đánh giá đúng sự thật, Đại hội khẳng định những kết quả đạt được trong nhiệm kì 1996 - 2000, đồng thời chỉ ra những mặt hạn chế, thiếu sót cần được khắc phục. Trên cơ sở đó, Đại hội nhất trí thông qua phương hướng, nhiệm vụ của Đảng bộ trong nhiệm kì 2000 - 2005, với mục tiêu tổng quát là: “Đảng bộ, chính quyền và nhân dân trong xã tiếp tục phát huy tính cần cù, sáng tạo trong lao động sản xuất, tranh thủ thời cơ, vượt qua mọi thử thách, phấn đấu thực hiện đạt và vượt các mục tiêu kinh tế - xã hội; tích cực giải quyết các vấn đề bức xúc về tệ nạn xã hội; làm tốt công tác an ninh quốc phòng để đưa địa phương ta, nhân dân ta vượt qua tình trạng đói nghèo, cải thiện một bước mức sống của nhân dân, tạo tiền đề cho bước phát triển kinh tế - xã hội, an ninh quốc phòng trong những năm tiếp theo”¹.

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội Đảng bộ xã Hòa Mục lần thứ XI.

Các chỉ tiêu cụ thể như sau:

1. Tốc độ tăng trưởng bình quân hằng năm từ 8% trở lên;
2. Tổng sản lượng lương thực là 863 tấn. Trong đó, 30% màu quy ra thóc. Bình quân mỗi nhân khẩu là 359 kg/năm; Thu nhập bình quân đầu người là 2,6 triệu/năm;
3. Diện tích trồng rừng mới là 100 ha/năm. Đến năm 2005, xã sẽ trồng được 500 ha;
4. Đàn gia súc có đàn trâu 900 con, đàn bò 90 con, đàn lợn 1.500 con;
5. Giảm tỉ lệ đói nghèo 16%/năm;
6. Tiếp tục đẩy mạnh sự nghiệp văn hóa, giáo dục, y tế, chăm sóc sức khỏe nhân dân;
7. Thu ngân sách đến năm 2005 đạt 66 triệu/năm;
8. Giảm tỉ xuất sinh bình quân 1,2‰/năm. Tăng dân số tự nhiên là 1,7%;
9. Giảm tỉ lệ nghiện hút ma túy 25%/năm;
10. Xây dựng toàn Đảng bộ đạt danh hiệu trong sạch vững mạnh¹.

Đại hội bầu Ban Chấp hành Đảng bộ khóa XI gồm 9 đồng chí¹. Cùng trong ngày 09/9, Hội nghị lần thứ nhất Ban

¹ Nghị quyết Đại hội Đảng bộ xã Hòa Mục lần thứ XI.

Chấp hành Đảng bộ xã Hòa Mục (khóa XI) đã họp, bầu đồng chí Hoàng Hữu Thám làm Bí thư Đảng ủy.

Tháng 11/2000, Đảng bộ huyện Chợ Mới tổ chức Đại hội lần thứ II. Đại hội đã nhận định: Những thành tựu đạt được trong hai năm mới thành lập huyện là ổn định và phát triển kinh tế - xã hội, hình thành cơ bản về cơ cấu kinh tế, cải thiện đời sống nhân dân, giữ vững sự ổn định chính trị; xây dựng Đảng có bản lĩnh, phẩm chất, trí tuệ và sức chiến đấu cao; phát huy hiệu lực quản lý Nhà nước và đổi mới phương thức hoạt động của Mặt trận và các đoàn thể nhân dân, đáp ứng được yêu cầu của công cuộc đổi mới. Những thành tựu nổi bật đã khẳng định xu hướng chung của huyện là năng động, đổi mới, ổn định và phát triển.

Tiếp theo Đại hội Đảng bộ huyện, tháng 01/2001, Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Bắc Kạn lần thứ VIII được tiến hành. Tháng 4/2001, Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX của Đảng được tổ chức đã tổng kết 15 năm đổi mới, rút ra những bài học kinh nghiệm sâu sắc, xác định chiến lược phát triển đất nước trong hai thập kỷ đầu thế kỷ XXI.

Những sự kiện chính trị diễn ra vào thời điểm chuyển giao giữa hai thế kỷ đã đem đến cho cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc Hòa Mục niềm phấn khởi, tin tưởng,

¹ Gồm các đồng chí: Hoàng Hữu Thám, Âu Đình Hương, Âu Đình Hứa, Âu Đình Can, Hoàng Văn Thửu, Vi Văn Cừu, Đinh Văn Cự, Hà Hữu Tín, Triệu Đức Xô.

củng cố quyết tâm thực hiện thắng lợi nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội do Nghị quyết Đại hội Đảng bộ xã lần thứ XI đề ra.

Ngay từ cuối năm 2000, Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hòa Mục đã xây dựng kế hoạch toàn nhiệm kì. Trong quá trình lãnh đạo thực hiện các nhiệm vụ chính trị, Đảng bộ xã luôn xác định: Phát triển kinh tế là nhiệm vụ trọng tâm, xây dựng Đảng là nhiệm vụ then chốt. Đảng ủy và Ủy ban nhân dân xã đã có nhiều chủ trương chỉ đạo thực hiện chuyển dịch cơ cấu kinh tế, tạo môi trường thuận lợi cho các thành phần kinh tế phát triển, thu hút lao động, tạo việc làm, tăng thu nhập, cải thiện đời sống nhân dân.

Theo đó, mặc dù ngay từ đầu nhiệm kì, thời tiết đã có những diễn biến bất lợi, hạn hán kéo dài, một số diện tích không trồng cấy được, nhưng với sự lãnh đạo, chỉ đạo sát sao của cấp ủy Đảng, chính quyền và sự nỗ lực của nhân dân trong xã, nền kinh tế Hòa Mục vẫn có những chuyển biến tích cực.

Trong nông nghiệp, xã đã tiến hành bê tông hóa kênh Nà Tám I - II - III thuộc đơn vị Nà Tôm, Bản Chang dài hơn 3 km; cùng với hơn 100 m cầu máng Bản Đồn phục vụ đưa nước đến các diện tích trồng trọt. Người dân tăng cường khai thác đất một vụ. Tính trên toàn xã, đất quay vòng có 78 ha, đất một vụ có 10 ha. Việc chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vật nuôi được coi trọng. Bình quân lương thực theo

đầu người tăng lên qua các năm, đảm bảo luôn đạt và vượt chỉ tiêu đề ra. Năm 2001, bình quân lương thực theo đầu người trên địa bàn xã là 410 kg/người; sang năm 2002 đã tăng lên 499 kg/người¹.

Để khắc phục tình trạng khô hạn, thiếu nước ở một số diện tích cày cấy, xã đã chỉ đạo, hướng dẫn người dân chuyển đổi sang trồng mía, trồng ngô và các cây màu khác. Đáng chú ý là việc thí điểm triển khai trồng cây mía. Vào năm 2000, trên địa bàn huyện Chợ Mới, cây mía bầu được gieo trồng đại trà đầu tiên tại xã Cao Kỳ. Cây phát triển tốt và được thị trường tiêu dùng ủng hộ, mang lại hiệu quả kinh tế cao. Cấp ủy, chính quyền Hòa Mục đã bàn bạc, tổ chức đưa nhân dân trong xã sang Cao Kỳ để học tập kinh nghiệm trồng mía. Cuối nhiệm kì 2000 - 2005, cây mía bầu được trồng thử trên đất Hòa Mục với diện tích 2 ha. Kết quả thu được cho thấy so với trồng lúa thì trồng mía cho thu hoạch cao hơn từ hai đến ba lần. Trồng mía dễ chăm sóc và đỡ vất vả hơn trồng lúa, mỗi năm cây mía cho thu hoạch một vụ nhưng trồng lúa thì từ hai đến ba vụ, vì vậy công chăm sóc và thu hoạch sẽ ít hơn, lượng phân bón và thuốc trừ sâu cũng giảm đi nhiều. Đặc biệt, ở Hòa Mục có những chân ruộng cao rất khó chủ động nước tưới tiêu thì trồng mía là một giải pháp hữu hiệu. Ngoài lợi ích về kinh tế góp

¹ Báo cáo kiểm điểm giữa nhiệm kì thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ xã Hòa Mục lần thứ XI.

phần xóa đói giảm nghèo, việc phát triển cây mía ở Hòa Mục đã giúp giải quyết vấn đề thiếu nước nông nghiệp khi trồng cây lúa. Kết quả của việc trồng thử nghiệm cây mía là cơ sở để cấp ủy, chính quyền và nhân dân Hòa Mục quyết tâm nhân rộng cây trồng này ở những nhiệm kì kế tiếp.

Cùng với trồng trọt, chăn nuôi cũng được Đảng ủy định hướng chuyển đổi giống vật nuôi. Tuy nhiên, việc chuyển đổi cơ cấu giống vật nuôi trên địa bàn xã còn chậm. Thời gian này, người dân xã Hòa Mục đã bắt đầu biết đến việc nuôi dê. Nhưng việc nuôi dê mới chỉ mang tính manh mún, nhỏ lẻ, chưa trở thành sản xuất hàng hóa.

Trong lâm nghiệp, năm 2002, Dự án PAM 5322 triển khai trên địa bàn xã kết thúc. Sau 6 năm thực hiện xây dựng năng lực phát triển lâm nghiệp hộ gia đình (1996 - 2002), Dự án đã góp phần đẩy mạnh sản xuất lương thực, nâng cao thu nhập, cải thiện đời sống, góp phần vào chương trình xóa đói giảm nghèo cho người dân Hòa Mục. Nhiệm kì 2000 - 2005 cũng là giai đoạn thứ hai trong Dự án trồng mới 5 triệu ha rừng theo Quyết định số 661/QĐ-TTG ngày 29/7/1998 của Thủ tướng Chính phủ, Hòa Mục đã tập trung cao độ cho công tác trồng rừng. Trải qua những thử nghiệm của giai đoạn một, đến giai đoạn hai, trồng rừng đã nhận được sự hưởng ứng tích cực từ phía người dân Hòa Mục. Tính đến cuối năm 2003, xã đã bước vào năm thứ ba trồng, tu bổ, chăm sóc được hơn 490 ha rừng. Thêm vào đó, việc

trồng rừng nguyên liệu giấy được triển khai tích cực. Đảng ủy và các ban chuyên môn của xã đã giao việc trồng rừng nguyên liệu giấy cho hai thôn Tân Khang và Khuổi Nhàng. Có thể nói, cùng nhân dân các dân tộc trong huyện Chợ Mới và tỉnh Bắc Kạn, nhân dân Hòa Mục đã đóng góp tích cực vào việc hoàn thành mục tiêu giai đoạn hai trồng mới 1,3 triệu ha, khoanh nuôi tái sinh kết hợp trồng bổ sung 65 vạn ha rừng trên cả nước.

Cơ sở hạ tầng giao thông nông thôn được đầu tư sửa chữa, nâng cấp. Trong nhiệm kì, Hòa Mục đã tiến hành rải cấp phối đường trục xã từ thôn Bản Đồn đến trung tâm thôn Bản Vọt. Các đường nhánh ở thôn Bản Giác, Tân Khang, đường Khuổi Nhàng, Mỏ Khang được tu sửa, mở rộng qua các năm bằng lao động công ích của nhân dân địa phương. Giao thông thuận lợi, người dân đi lại dễ dàng, tạo điều kiện cho việc phát triển kinh tế - xã hội.

Giáo dục đào tạo được cấp ủy và chính quyền Hòa Mục đặc biệt quan tâm. Cuối năm 2000, Hòa Mục được thụ hưởng Chương trình 135CP của Chính phủ. Đảng ủy xã đã bàn bạc thống nhất sử dụng nguồn vốn hỗ trợ để xây dựng hệ thống trường học hai cấp: Mầm non và Tiểu học. Theo đó, những khó khăn về cơ sở vật chất trong giáo dục mầm non tồn tại từ những nhiệm kì trước được khắc phục. Đến cuối nhiệm kì 2000 - 2005, trường mầm non của xã đã có trường xây cấp 4. Các trường học trên địa bàn xã tích cực

đẩy mạnh phong trào thi đua Hai tốt. Chất lượng giáo dục ngày càng được nâng cao. Trong nhiệm kì 2000 - 2005, với mục tiêu phổ cập giáo dục trung học cơ sở, cấp ủy, chính quyền xã Hòa Mục đã chỉ đạo, tổ chức theo dõi việc học tập của đối tượng phổ cập giáo dục tiểu học và phổ cập giáo dục trung học cơ sở trên địa bàn; phối hợp với các tổ chức đoàn thể xã hội trên địa bàn xã tiến hành tuyên truyền, vận động, giúp đỡ và tạo điều kiện thuận lợi để các gia đình cho con em trong độ tuổi phổ cập giáo dục trung học cơ sở được đi học; phối hợp tổ chức các hình thức học tập thích hợp giúp đối tượng phổ cập giáo dục trung học cơ sở không có điều kiện học tập theo phương thức chính quy được học tập theo phương thức không chính quy để đạt trình độ trung học cơ sở. Với những nỗ lực của cán bộ, đảng viên và nhân dân trong xã, năm 2004, Hòa Mục đã đạt chuẩn phổ cập giáo dục Trung học cơ sở.

Ngày 22/01/2002, Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa IX) ban hành Chỉ thị số 06-CT/TW về củng cố và hoàn thiện mạng lưới y tế cơ sở. Quán triệt Chỉ thị của Trung ương và chỉ đạo của Tỉnh ủy Bắc Kạn, Huyện ủy Chợ Mới đã tổ chức, hướng dẫn cho Đảng bộ Hòa Mục và các Đảng bộ khác trong huyện thực hiện củng cố và hoàn thiện mạng lưới y tế cơ sở tại địa bàn xã mình. Theo đó, Đảng ủy xã Hòa Mục đã chỉ đạo triển khai thực hiện 5 nhóm nhiệm vụ cơ bản. Một là, tổ chức quán triệt trong cán bộ, đảng viên nhận

thức rõ tầm quan trọng đặc biệt của mạng lưới y tế cơ sở; có kế hoạch thiết thực để tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo việc củng cố, hoàn thiện mạng lưới y tế thôn bản. Hai là, củng cố tổ chức, đổi mới phương thức hoạt động, nâng cao chất lượng và hiệu quả của mạng lưới y tế cơ sở trên địa bàn xã. Ba là, tăng cường cán bộ và trang bị kĩ thuật cho mạng lưới y tế cơ sở của xã. Bốn là, điều chỉnh phân bổ ngân sách và huy động các nguồn trợ giúp để tăng đầu tư, đảm bảo kinh phí cho hoạt động thường xuyên của Trạm Y tế xã. Năm là, nâng cao trách nhiệm của các ngành, đoàn thể trong việc củng cố và hoàn thiện mạng lưới y tế cơ sở. Những nỗ lực của cấp ủy, chính quyền và nhân dân Hòa Mục đã đem lại hiệu quả thiết thực trong việc nâng cao năng lực chăm sóc sức khỏe nhân dân của Trạm Y tế xã và mạng lưới y tế thôn bản. Cuối nhiệm kì 2000 - 2005, huyện Chợ Mới kết hợp với Bệnh viện Trung ương Quân đội 108 đã đầu tư xây dựng cho Hòa Mục một Trạm Y tế đạt chuẩn quốc gia với tổng giá trị 560 triệu đồng. Từ đây, điều kiện chăm sóc sức khỏe cho nhân dân trong xã được cải thiện một bước.

Công tác thông tin tuyên truyền là một trong những lĩnh vực được Đảng bộ Hòa Mục quan tâm, chú trọng. Những ngày kỉ niệm lớn, những sự kiện trọng đại của đất nước và địa phương đều được tuyên truyền, phổ biến kịp thời trong cán bộ, đảng viên và nhân dân.

Cuộc vận động Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư được triển khai và đẩy mạnh. Đây là cuộc vận động lớn mang tính xã hội, nhân văn sâu sắc, phù hợp với thời kì đổi mới đất nước, đổi mới nội dung, phương thức hoạt động của Mặt trận, đưa các chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước vào cuộc sống, đáp ứng nguyện vọng của đông đảo các tầng lớp nhân dân. Hưởng ứng cuộc vận động, Đảng ủy xã Hòa Mục đã tập trung chỉ đạo các thôn xóm trong toàn xã thực hiện 6 nội dung chính, bao gồm: Đoàn kết giúp đỡ nhau phát triển kinh tế, xóa đói giảm nghèo; Đoàn kết phát huy truyền thống tương thân tương ái, đẩy mạnh các hoạt động đền ơn đáp nghĩa; Đoàn kết phát huy dân chủ, giữ gìn kỷ cương, mọi người sống và làm việc theo hiến pháp và pháp luật; Đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá, giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc; Đoàn kết chăm lo sự nghiệp giáo dục, chăm sóc sức khoẻ ban đầu, phát triển thể dục thể thao và chương trình dân số - kế hoạch hóa gia đình, bảo vệ môi trường; Đoàn kết xây dựng cơ sở chính trị vững mạnh, gắn bó mật thiết với nhân dân trong khu dân cư.

Phong trào văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao được đẩy mạnh. Ủy ban nhân dân xã đã bố trí một cán bộ chuyên trách, làm tốt công tác quản lí các hoạt động văn hóa trên địa bàn.

Cấp ủy, chính quyền xã Hòa Mục đề ra nhiều nội dung và biện pháp thực hiện các chương trình Quốc gia phòng, chống ma túy, đấu tranh với tội phạm, đẩy mạnh phong trào quần chúng bảo vệ an ninh Tổ quốc. Công an xã thường xuyên phối hợp chặt chẽ với các tổ chức đoàn thể từ xã đến thôn xóm, triển khai nhiều biện pháp để đảm bảo an ninh, trật tự. An ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn xã được ổn định.

Công tác quân sự địa phương là một trong những nhiệm vụ trọng tâm của Đảng bộ Hòa Mục. Dưới sự lãnh đạo trực tiếp của Đảng ủy, Ban Chỉ huy quân sự xã thường xuyên rà soát, quản lý chặt chẽ lực lượng thanh niên trong độ tuổi nghĩa vụ, quân dự bị động viên; kịp thời bổ sung các phương án phòng thủ, làm tốt công tác huấn luyện, tham gia diễn tập phục vụ nhiệm vụ chính trị của địa phương. Hằng năm, Hòa Mục đều hoàn thành chỉ tiêu khám tuyển và nhập ngũ.

Đảng bộ Hòa Mục luôn coi trọng công tác xây dựng Đảng trên cả ba mặt: Chính trị, tư tưởng và tổ chức. Tiếp tục thực hiện cuộc vận động xây dựng, chỉnh đốn Đảng theo tinh thần Nghị quyết Trung ương 6 (lần 2), từ đầu nhiệm kỳ, Đảng bộ đã bồi dưỡng nâng cao nhận thức tư tưởng chính trị cho cán bộ, đảng viên, trước hết là đội ngũ cán bộ chủ chốt của xã và các thôn xóm. Công tác giáo dục lý luận chính trị được Đảng ủy quan tâm chỉ đạo chặt chẽ, nhất là từ khi

có Quy định số 54 của Bộ Chính trị về chế độ học tập lí luận chính trị trong Đảng. Các chỉ thị, nghị quyết của các cấp từ Trung ương xuống đến cơ sở đều được kịp thời triển khai học tập, quán triệt trong cán bộ, đảng viên toàn Đảng bộ. Thông qua việc học tập quán triệt các chỉ thị, nghị quyết của các cấp ủy đảng, nhất là việc học tập tư tưởng Hồ Chí Minh, nhận thức tư tưởng và chính trị của cán bộ, đảng viên trong Đảng bộ được nâng lên, trở thành một động lực quan trọng thúc đẩy các phong trào thi đua thực hiện thắng lợi nhiệm vụ chính trị do Đại hội Đảng bộ xã lần thứ XI đề ra.

Ban Thường vụ Đảng ủy nghiên cứu, cụ thể hóa Nghị quyết Đại hội Đảng bộ lần thứ XI, gắn với việc tổ chức quán triệt, triển khai thực hiện các nghị quyết, chỉ thị của cấp trên vào điều kiện cụ thể ở địa phương. Trong 5 năm (2001 - 2005), Ban Thường vụ Đảng ủy và Ban Chấp hành Đảng bộ xã đã ra nhiều nghị quyết, thông báo, kết luận, chương trình hành động, kế hoạch chỉ đạo các mặt công tác. 28 Hội nghị Ban Chấp hành Đảng bộ xã đã được tổ chức để triển khai thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ lần thứ XI đạt hiệu quả cao. Đảng ủy đã tập trung giải quyết những vấn đề bức xúc của địa phương, phù hợp với quan điểm, đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước, của tỉnh Bắc Kạn, huyện Chợ Mới; đồng thời đáp ứng được yêu cầu, nguyện vọng chính đáng của cán bộ, đảng viên và nhân dân trong xã. Công tác tổ chức cán bộ được sắp xếp, bố trí hợp lí, việc

phân công nhiệm vụ phù hợp với điều kiện và khả năng của mỗi người.

Công tác phát triển Đảng tiếp tục được chỉ đạo tích cực. Năm 2002, Đảng ủy xã ra Nghị quyết số 09NQ-ĐU về việc thành lập Chi bộ mới. Theo đó, Chi bộ Trường học xã Hòa Mục ra đời (bao gồm các đảng viên thuộc trường Tiểu học xã Hòa Mục và đảng viên Trạm Y tế xã đang sinh hoạt tại Chi bộ Bản Chang và Chi bộ Bản Đồn tách ra). Từ đây, Đảng bộ xã có 6 Chi bộ trực thuộc là Chi bộ Bản Vọt, Chi bộ Nà Tôm, Chi bộ Bản Đồn, Chi bộ Bản Chang, Bản Giác và Chi bộ Trường tiểu học Hòa Mục. Uy tín và vai trò lãnh đạo của Đảng ủy xã và các Chi ủy trực thuộc ngày càng được đề cao, góp phần quyết định đến việc thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội Đảng bộ xã lần thứ XI.

Hiệu lực, hiệu quả hoạt động của Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân từng bước được nâng lên. Hội đồng nhân dân xã có nhiều nghị quyết chuyên đề cụ thể hóa các chủ trương của Đảng ủy giải quyết những vấn đề bức xúc trên địa bàn. Dưới sự lãnh đạo của đồng chí Chủ tịch Âu Đình Hường, Ủy ban nhân dân xã chỉ đạo giải quyết có hiệu quả chương trình, kế hoạch, đề án, nhất là phát triển kinh tế, xóa đói giảm nghèo, thực hiện Quy chế dân chủ ở cơ sở.

Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị xã hội có nhiều cố gắng đổi mới phương thức hoạt động, từng bước đáp ứng tâm tư, nguyện vọng và quyền lợi thiết thực của

quần chúng nhân dân. Các phong trào, các cuộc vận động đã đi vào chiều sâu, mang tính xã hội hóa cao, nhất là cuộc vận động Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư, phong trào xóa đói giảm nghèo.

Như vậy, trong nhiệm kì 2000 - 2005, thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ lần thứ XI, với sự nỗ lực phấn đấu của cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc trong xã, tình hình kinh tế - xã hội Hòa Mục đã có nhiều chuyển biến tích cực. Kết quả đó là động lực để Hòa Mục tiếp tục có những bước tiến dài hơn trong các giai đoạn sau.

II. Lãnh đạo thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ xã lần thứ XII (2005 - 2010)

Năm 2005 là năm nước ta có nhiều ngày lễ kỉ niệm trọng đại, cũng là năm Hòa Mục kết thúc nhiệm kì Đảng ủy khóa XI. Được sự đồng ý của Ban Thường vụ Huyện ủy Chợ Mới, Đảng bộ xã Hòa Mục tổ chức Đại hội lần thứ XII. Trên cơ sở đánh giá tình hình thực hiện Nghị quyết Đại hội lần thứ XI, Đại hội đã thông qua phương hướng, nhiệm vụ của Đảng bộ xã trong nhiệm kì 2005 - 2010. Đại hội bầu Ban Chấp hành Đảng bộ khóa XII gồm 9 đồng chí. Đồng chí Hoàng Hữu Thám được bầu làm Bí thư Đảng ủy.

Đại hội Đảng bộ xã Hòa Mục lần thứ XII được tiến hành trong bối cảnh cả nước vừa tổ chức kỉ niệm lần thứ 115 ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh và thi đua lập thành tích chào mừng 60 năm Cách mạng tháng Tám và Quốc

khánh 02/9. Tiếp đó, Đại hội đại biểu lần thứ III Đảng bộ huyện Chợ Mới (9/2005) thống nhất khẳng định những thành tựu đạt được trong 5 năm (2000 - 2005) là phát triển kinh tế - xã hội, xác định được các vùng kinh tế, cơ cấu kinh tế, đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân được nâng lên một bước; ổn định về chính trị, quốc phòng, an ninh được giữ vững. Công tác xây dựng Đảng, Chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể nhân dân đã đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ lãnh đạo, chỉ đạo, quản lí, điều hành, vận động nhân dân thực hiện thắng lợi nhiệm vụ chính trị của địa phương. Những thành tựu đạt được khá toàn diện trên tất cả các lĩnh vực đời sống xã hội là cơ sở thực tiễn để khẳng định Chợ Mới là huyện: năng động, sáng tạo, phát triển có tính bền vững và khẳng định được bước đi vững chắc.

Các sự kiện chính trị trọng đại của đất nước và địa phương là nguồn sức mạnh tiếp thêm cho cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc xã Hòa Mục quyết tâm phấn đấu hoàn thành các nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, ổn định an ninh quốc phòng, xây dựng hệ thống chính trị do Đại hội Đảng bộ xã lần thứ XII đề ra.

Trong kinh tế, Đảng ủy xã đã ban hành Nghị quyết chuyên đề nhằm thống nhất về tư tưởng và hành động, đồng thời nêu cao vai trò lãnh đạo của tổ chức Đảng trong việc chuyển đổi cơ cấu giống lúa, giống ngô có năng suất cao; tăng cường khai thác đất một vụ, chuyển đổi đất để